

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
ROBÓT BUDOWLANO-MONTAŻOWYCH**

Informacja o postanowieniach ogólnych warunków ubezpieczenia robót budowlano-montażowych zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (DZ. U. 2015 r., poz. 1844 z późn. zm.).

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia	Rozdział I – Ubezpieczenie mienia: § 4, § 5 Rozdział II – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej: § 9
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	Rozdział I – Ubezpieczenie mienia: § 6 Rozdział II – Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej: § 10 Postanowienia wspólne dla rozdziałów I i II: § 13, § 19 ust. 8-9, § 21 ust. 7, § 24 ust. 7

SPIS TREŚCI

POSTANOWIENIA OGÓLNE.....	3
DEFINICJE	5
PRZEDMIOT I MIEJSCE UBEZPIECZENIA	7
ZAKRES UBEZPIECZENIA	7
WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	7
SUMA UBEZPIECZENIA	8
ODSZKODOWANIE.....	9
PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA	9
WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	9
SUMA UBEZPIECZENIA	10
ODSZKODOWANIE.....	10
WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	10
UMOWA UBEZPIECZENIA	11
OKRES UBEZPIECZENIA I CZAS TRWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI	12
ODSTĄPIENIE OD UMOWY UBEZPIECZENIA	12
WYPOWIEDZENIE UMOWY UBEZPIECZENIA	13
SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA.....	13
PRAWA I OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO I UBEZPIECZONEGO	13
POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA SZKODY	14
PRAWA I OBOWIĄZKI TUZ UBEZPIECZENIA	15
WYPŁATA ODSZKODOWANIA.....	16
ROSZCZENIA REGRESOWE	16
REKLAMACJE I SKARGI.....	16
POSTANOWIENIA KOŃCOWE	17
ZAŁĄCZNIK NR 1 – KLAUZULE DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA ROBÓT BUDOWLANO-MONTAŻOWYCH.....	19

POSTANOWIENIA OGÓLNE**§ 1**

1. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia robót budowlano-montażowych, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie w umowach ubezpieczenia zawieranych przez TUZ Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna (dawniej TUZ Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych) z siedzibą w Warszawie, ul. Domaniewska 41, 02-672 Warszawa, wpisane do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: 0001190962, zwane dalej „TUZ Ubezpieczenia”, z osobami fizycznymi, osobami prawnymi oraz jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, prowadzącymi we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.
2. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek (Ubezpieczonego), w takim przypadku postanowienia OWU dotyczące Ubezpieczającego stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego. Ubezpieczający zobowiązany jest do zapłacenia składki.
3. Za porozumieniem stron do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU, jednakże wszelkie postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU oraz wszelkie zmiany zawartej już umowy ubezpieczenia muszą być sporządzone na piśmie w formie załącznika lub aneksu do umowy ubezpieczenia, pod rygorem ich nieważności.
4. W sprawach nieuregulowanych w OWU do umowy ubezpieczenia mają zastosowanie właściwe przepisy prawa polskiego, a w szczególności ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny i ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

§ 2

1. Ochroną ubezpieczeniową na podstawie OWU objęte jest mienie (określone w Rozdziale I § 4 ust. 1 pkt 1-5 OWU) oraz odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego (określona w Rozdziale II § 9 ust. 1 OWU) związane z wykonywaniem robót budowlano-montażowych określonych w dokumencie ubezpieczenia.
2. Umowa ubezpieczenia może być zawarta, z zastrzeżeniem ust. 3, na podstawie OWU jedynie w zakresie mienia (określonego w Rozdziale I § 4 ust. 1 pkt 1-5 OWU).
3. Zawarcie na podstawie OWU umowy ubezpieczenia w zakresie dotyczącym odpowiedzialności cywilnej (określonej w Rozdziale II § 9 ust. 1 OWU) jest możliwe wyłącznie w sytuacji, gdy umowa ubezpieczenia będzie obejmować również zakres mienia (określonego w Rozdziale I § 4 ust. 1 pkt 1-5 OWU).
4. Zakres ochrony ubezpieczeniowej określony w Rozdziałach I i II OWU może być rozszerzony lub zawężony poprzez zastosowanie klauzul indywidualnych wymienionych w załączniku nr 1 do OWU oraz postanowień dodatkowych.
5. Klauzule indywidualne i postanowienia dodatkowe muszą być określone w dokumencie ubezpieczenia pod rygorem nieważności.

DEFINICJE**§ 3**

1. Użyte w OWU pojęcia oznaczają:

- 1) **dokument ubezpieczenia** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia pomiędzy Ubezpieczającym a TUZ Ubezpieczenia;
- 2) **franszyza redukcyjna** – ustalona w dokumencie ubezpieczenia wartość kwotowa lub procentowa, o jaką będzie pomniejszane odszkodowanie za wszystkie szkody powstałe na skutek jednego wypadku ubezpieczeniowego. Jeżeli dla szkód powstałych na skutek jednego wypadku ubezpieczeniowego dokument ubezpieczenia przewiduje franszyzy redukcyjne w różnej wysokości, odszkodowanie za ten wypadek zostanie pomniejszone o najwyższą franszyzę redukcyjną określoną w dokumencie ubezpieczenia dla tych szkód, z zastrzeżeniem zdania następnego. Jeżeli wysokość szkód w następstwie jednego wypadku ubezpieczeniowego nie przekroczy wartości najniższej franszyzy redukcyjnej określonej w dokumencie ubezpieczenia dla tych szkód, wypadek, o którym mowa powyżej, nie jest objęty ochroną ubezpieczeniową;
- 3) **Klient** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której obowiązujące przepisy przyznają zdolność prawną, która korzysta, korzystała lub zamierza skorzystać z usług świadczonych przez TUZ Ubezpieczenia, niniejsza definicja ma zastosowanie w procesie składania i rozpatrywania reklamacji i skarg, uregulowanym w § 26 OWU;
- 4) **kradzież z włamaniem**
 - a) dokonanie albo usiłowanie dokonania zaboru mienia w celu przywłaszczenia z zamkniętego pomieszczenia po uprzednim pokonaniu – przy użyciu siły fizycznej lub narzędzi – istniejących zabezpieczeń lub zamocowań, także po otwarciu zabezpieczeń kluczem lub innym urządzeniem otwierającym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego pomieszczenia albo w wyniku rabunku,
 - b) dokonanie albo usiłowanie dokonania zaboru mienia w celu przywłaszczenia mienia z zamkniętego pomieszczenia przez sprawcę, który ukrył się przed jego zamknięciem pod warunkiem, że Ubezpieczony zachował należytą staranność i nie był w stanie tego faktu ujawnić oraz gdy sprawca pozostawił ślady, które mogą zostać użyte jako dowody w postępowaniu likwidacyjnym lub prowadzonym przez organy ścigania postępowaniu wyjaśniającym,
 - c) dokonanie albo usiłowanie dokonania zaboru w celu przywłaszczenia mienia znajdującego się poza pomieszczeniem, o ile zostały spełnione łącznie następujące warunki:
 - i) teren, na którym znajduje się mienie, jest trwale ogrodzony, oświetlony w porze nocnej i stale dozorowany przez pracowników Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego albo licencjonowaną agencję ochrony osób i mienia; brama wjazdowa jest zabezpieczona w sposób uniemożliwiający przejazd osobie nieuprawnionej bez usunięcia zabezpieczeń,
 - ii) w przypadku maszyn budowlanych wszystkie zamki fabryczne muszą być zamknięte, a ich systemy zabezpieczające sprawne i uruchomione, kluczyki od stacyjek zapłonowych muszą być przechowywane poza maszynami budowlanymi, w miejscu chroniącym je przed kradzieżą i przed dostępem osób nieuprawnionych;Warunkiem odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia za szkody powstałe w wyniku kradzieży z włamaniem jest istnienie widocznych śladów włamania, w postaci uszkodzenia istniejących zabezpieczeń;
- 5) **kradzież zwykła** – zabór albo usiłowanie zaboru mienia bez śladów włamania lub niespełniający definicji rozboju;
- 6) **kontrakt** – umowa pomiędzy zamawiającym/inwestorem a wykonawcą, której przedmiotem jest wykonanie obiektu budowlanego lub określonej jego części lub wykonanie robót montażowych;
- 7) **maszyny budowlane** – maszyny, które posiadają własny napęd i są obsługiwane przez operatora;
- 8) **obiekt budowlany** – budynek, budowla bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych;
- 9) **osoba trzecia** – każda osoba niebędąca stroną umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie niniejszych OWU, ani osobą na rachunek której zostało zawarte ubezpieczenie;
- 10) **osoba bliska** – mąż, żona, konkubent, konkubina, wstępny, zstępny, rodzeństwo, ojczym, macocha, pasierb, teść, teściowa, zięć, synowa, przysposobiony, przyspasabiający, opiekunowie prawni;
- 11) **pracownik** – osoba fizyczna zatrudniona przez Ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo osoba fizyczna współpracująca z Ubezpieczonym na podstawie umowy cywilnoprawnej, z wyłączeniem osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą, z którym Ubezpieczony zawarł umowę cywilnoprawną; za pracownika uznaje się także:
 - a) praktykanta, stażystę lub wolontariusza, któremu Ubezpieczony powierzył wykonywanie określonych czynności w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej,
 - b) pracownika tymczasowego wykonującego pracę tymczasową na rzecz i pod kierownictwem Ubezpieczonego, jako pracodawcy użytkownika w rozumieniu ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych;
- 12) **próby gorące** – zespół czynności wykonywanych bezpośrednio po zakończeniu montażu maszyny, urządzenia lub instalacji, obejmujący rozruch mechaniczny i technologiczny i testowanie pod pełnym obciążeniem; W przypadku urządzeń wytwarzających lub przetwarzających prąd elektryczny próbami gorącymi jest podłączenie ich do sieci lub innego źródła zasilania;
- 13) **roboty budowlano-montażowe**
 - a) wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, odbudowa, rozbudowa lub nadbudowa obiektu budowlanego, a także prace polegające na przebudowie, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego (roboty budowlane);

- b) złożenie w jedną całość i odpowiednie zamocowanie poszczególnych elementów lub części konstrukcji wykonanych uprzednio poza terenem budowy lub zakładanie, instalowanie urządzeń technicznych, w tym linii technologicznych, maszyn, urządzeń, instalacji, kompletnych urządzeń zakładów produkcyjnych (roboty montażowe);
- 14) **rozbój** – zabór albo usiłowanie zaboru mienia przy użyciu przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego użycia przemocy fizycznej wobec Ubezpieczonego albo doprowadzeniu Ubezpieczonego do stanu nieprzytomności lub bezbronności;
- 15) **reklamacja** – zgłoszenie Klienta skierowane do TUZ Ubezpieczenia, w którym Klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez TUZ Ubezpieczenia w sposób przewidziany postanowieniami OWU;
- 16) **reprezentant Ubezpieczonego**:
- a) członek zarządu lub prokurent – w spółce akcyjnej lub spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - b) komplementariusz lub prokurent – w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej,
 - c) wspólnik lub prokurent – w spółce jawnej,
 - d) partner, członek zarządu lub prokurent – w spółce partnerskiej,
 - e) dyrektor, zastępca dyrektora lub pełnomocnik – w przedsiębiorstwie państwowym,
 - f) wspólnik – w spółce cywilnej,
 - g) jednoosobowi przedsiębiorcy,
 - h) członkowie zarządu – w spółdzielniach, wspólnotach, fundacjach, stowarzyszeniach,
 - i) osoba fizyczna zawierająca umowę ubezpieczenia;
 - j) kierownik budowy;
- 17) **skarga** – zgłoszenie Klienta, z wyłączeniem spraw objętych zakresem podmiotowym lub przedmiotowym zarezerwowanym dla reklamacji, dotyczące zaniedbań, uchybień czy też nienależytego wykonania obowiązków przez jednostki organizacyjne TUZ Ubezpieczenia, pracowników TUZ Ubezpieczenia lub agentów ubezpieczeniowych TUZ Ubezpieczenia;
- 18) **sprzęt budowlany, wyposażenie i zaplecze budowy** – wszystkie narzędzia oraz urządzenia wykorzystywane do robót budowlanych lub robót montażowych inne niż maszyny budowlane, w tym sprzęt przeciwpożarowy, przenośniki, betonownice, generatory oraz obiekty tymczasowe takie jak pomieszczenia magazynowe, socjalne, warsztatowe, rusztowania, ogrodzenia, instalacja energetyczna i wodna;
- 19) **stały dozór** – bezpośredni dozór mienia w miejscu ubezpieczenia, realizowany na podstawie pisemnie określonego zakresu obowiązków, z wyszczególnieniem zadań dotyczących sposobu zachowania i czynności w przypadku naruszenia zabezpieczeń lub próby włamania, pełniony przez pracowników Ubezpieczonego lub pracowników agencji ochrony osób i mienia;
- 20) **szkoda** – szkoda rzeczowa lub szkoda osobowa;
- 21) **szkoda rzeczowa** – przez szkodę rzeczową w odniesieniu do ubezpieczenia mienia określonego w Rozdziale I § 4 ust. 1 pkt 1-5 OWU, rozumie się uszkodzenie, utratę lub zniszczenie ubezpieczonego mienia; przez szkodę rzeczową w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej określonej w Rozdziale II § 9 ust. 1 OWU rozumie się wyłącznie uszkodzenie lub zniszczenie mienia należącego do osób trzecich;
- 22) **szkoda osobowa** – śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia;
- 23) **teren budowy** – miejsce prowadzenia robót budowlano-montażowych wraz z powierzchnią zajmowaną przez urządzenia zaplecza budowy;
- 24) **terroryzm** – działania (w tym z użyciem siły lub przemocy lub z groźbą użycia siły lub przemocy) osób lub grupy osób, działających samodzielnie albo w imieniu lub w porozumieniu z jakimkolwiek organizacjami lub rządami, popełnione z pobudek politycznych, religijnych, ideologicznych lub etnicznych, albo w celu wzbudzenia poczucia zagrożenia w jakimkolwiek rządzie, społeczeństwie lub jakiegokolwiek grupie społecznej;
- 25) **Ubezpieczający** – inwestor, zlecniodawca lub wykonawca robót budowlano-montażowych, który zawarł z TUZ Ubezpieczenia umowę ubezpieczenia na swoją rzecz lub na cudzy rachunek, zobowiązany do zapłaty składki ubezpieczeniowej;
- 26) **Ubezpieczony** – każdy uczestnik procesu realizacji robót budowlano-montażowych, na rachunek którego została zawarta przez Ubezpieczającego umowa ubezpieczenia. Ubezpieczonym nie jest:
- a) w zakresie odpowiedzialności cywilnej zawodowej projektanta/architekta – autor lub podmiot odpowiedzialny za projekt zagospodarowania działki lub terenu, projekt architektoniczno-budowlany, projekt budowlany, projekt techniczny, projekt wykonawczy, projekt rozbiórki, projekt naprawczy lub inny projekt o podobnym charakterze;
 - b) w zakresie odpowiedzialności cywilnej producenta lub dostawcy za dostarczony produkt – producent lub dostawca elementów lub części konstrukcji wykonanych uprzednio poza terenem budowy oraz urządzeń technicznych, w tym linii technologicznych, maszyn, urządzeń i instalacji będących przedmiotem robót montażowych;
- 27) **wandalizm** – umyślne niszczenie lub uszkodzenie mienia przez osoby trzecie działające z zamiarem jego zniszczenia lub uszkodzenia, w tym również w związku z kradzieżą z włamaniem i rozbójem;
- 28) **wartość księgowa brutto** – ewidencyjna wartość początkowa środka trwałego stanowiąca cenę jego nabycia lub koszt wytworzenia, z uwzględnieniem aktualizacji wyceny środków trwałych bez odpisów amortyzacyjnych;
- 29) **wartość odtworzeniowa** – koszty zakupu lub wytworzenia nowych maszyn, urządzeń, instalacji, materiałów budowlanych lub innego mienia o tej samej jakości, rozmiarach, ilości, wydajności, mocy i innych parametrach technicznych, co przedmiot ubezpieczenia, z uwzględnieniem kosztów transportu, montażu i opłat celnych (jeżeli występują);
- 30) **wartość rzeczywista** – wartość odtworzeniowa pomniejszona o stopień zużycia technicznego;
- 31) **wypadek ubezpieczeniowy** – śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia, uszkodzenie lub zniszczenie rzeczy ruchomej lub nieruchomości, utrata rzeczy ruchomej (w zakresie mienia określonego w Rozdziale I § 4 ust. 1 pkt 1-5 OWU) w następstwie

zdarzenia losowego objętego umową ubezpieczenia. Wszystkie szkody będące następstwem tego samego zdarzenia losowego lub wynikające z tej samej przyczyny, niezależnie od liczby poszkodowanych, uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy i przyjmuje się, że miały miejsce w chwili wystąpienia pierwszego zdarzenia (zdarzenie seryjne);

- 32) **zamek wielozastawkowy** – zamek, do którego klucz posiada w łopatce więcej niż jedno żłobienie prostopadłe do trzonu;
33) **zdarzenie losowe, zdarzenie** – niezależnie od woli Ubezpieczonego zdarzenie nagłe, przyszłe i niepewne powodujące szkodę.

ROZDZIAŁ I UBEZPIECZENIE MIENIA

PRZEDMIOT I MIEJSCE UBEZPIECZENIA

§ 4

1. Przedmiotem ubezpieczenia może być:
 - 1) obiekt budowlany będący przedmiotem robót budowlanych,
 - 2) mienie będące przedmiotem robót montażowych,
 - 3) sprzęt budowlany, wyposażenie i zaplecze budowy,
 - 4) maszyny budowlane,
 - 5) inne mienie znajdujące się w miejscu ubezpieczenia lub jego bezpośrednim sąsiedztwie, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Przedmiotem ubezpieczenia jest wyłącznie mienie zgłoszone do ubezpieczenia i wymienione w dokumencie ubezpieczenia.
3. Dla ważności ochrony ubezpieczeniowej w odniesieniu do maszyn budowlanych dokument ubezpieczenia musi zawierać ich wykaz z jednostkową sumą ubezpieczenia, rokiem produkcji oraz danymi umożliwiającymi ich identyfikację: typ, model, producent oraz numer (seryjny, fabryczny, VIN, rejestracyjny, inwentarzowy).
4. O ile nie umówiono się inaczej mienie objęte jest ochroną ubezpieczeniową na terenie budowy lub w miejscu montażu określonym w dokumencie ubezpieczenia jako miejsce ubezpieczenia.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 5

1. W trakcie trwania ochrony ubezpieczeniowej TUZ Ubezpieczenia odpowiada za szkody rzeczowe w przedmiocie ubezpieczenia powstałe na skutek zdarzenia losowego, z zastrzeżeniem wyłączeń odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia określonych w § 6 OWU oraz w postanowieniach dodatkowych określonych w dokumencie ubezpieczenia.
2. Zakres ubezpieczenia może obejmować również określone w dokumencie ubezpieczenia koszty dodatkowe, poniesione przez Ubezpieczonego w związku z powstaniem szkody rzeczowej w ubezpieczonym mieniu.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 6

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
 - 1) szkody rzeczowe powstałe w mieniu określonym w § 13 ust. 1 OWU;
 - 2) pojazdy podlegające obowiązkowi rejestracji zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, z wyjątkiem pojazdów będących maszynami budowlanymi, np. żurawie samojezdne, żurawie lub podnośniki montowane na nadwoziu samochodu ciężarowego;
 - 3) materiały pomocnicze, eksploatacyjne, części, które ulegają przyspieszonemu zużyciu lub okresowej wymianie (np. paliwa, płyny eksploatacyjne, chłodziwa, żarówki, lampy, wiertła, szczotki, ostrza, noże, ogumienie, formy odlewnicze, bezpieczniki, uszczelki, pasy, kable, liny, łańcuchy, elementy ze szkła, porcelany, ceramiki, siła, tkaniny, dysze palników) z zastrzeżeniem, że ochroną ubezpieczeniową są objęte szkody rzeczowe powstałe w wyżej wymienionych elementach, jeżeli stanowią one część składową przedmiotu ubezpieczenia, który uległ uszkodzeniu lub zniszczeniu objętemu ochroną ubezpieczeniową;
 - 4) koszty napraw lub wymiany złego wykonawstwa robót budowlanych lub zastosowanych wadliwych materiałów budowlanych z zastrzeżeniem, że wyłączenie odpowiedzialności nie dotyczy szkód rzeczowych powstałych w częściach obiektu budowlanego, wykonanych poprawnie (zgodnie ze sztuką budowlaną) i z niewadliwych materiałów, powstałych wskutek wadliwego wykonawstwa lub zastosowania wadliwych materiałów w innych elementach obiektu budowlanego.
2. TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody rzeczowe powstałe wskutek:
 - 1) okoliczności wymienionych w § 13 ust. 2 OWU;
 - 2) zapadania, przemieszczania lub osuwania się ziemi, jeżeli są to szkody pokrywane na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze;
 - 3) utraty ubezpieczonego mienia w wyniku usiłowania lub dokonania oszustwa, wyłudzenia, wydania rzeczy osobie nieupoważnionej, wprowadzenia w błąd lub pozostawiania w błędzie, poświadczenia nieprawdy, fałszerstwa, podstępu lub podszywania się pod inną osobę;
 - 4) niedoborów ujawnionych podczas przeprowadzania inwentaryzacji, niedoborów lub braków spowodowanych błędami księgowymi;
 - 5) zaginięcia lub zaboru mienia za wyjątkiem kradzieży z włamaniem lub rozboju w rozumieniu z § 2 ust. 1 pkt 4 i 14 OWU;

- 6) błędów w projekcie zagospodarowania działki lub terenu, projekcie architektoniczno-budowlanym, projekcie budowlanym, projekcie technicznym, projekcie wykonawczym, projekcie rozbiórki, projekcie naprawczym lub innym projekcie o podobnym charakterze;
 - 7) błędów projektowych, wad materiałowych, wad odlewniczych i błędów produkcyjnych w mieniu będącym przedmiotem robót montażowych, z zastrzeżeniem że wyłączenie nie obejmuje szkód rzeczowych powstałych wskutek błędów w robotach montażowych;
 - 8) awarii mechanicznej lub elektrycznej, zamarznięcia czynnika chłodzącego lub innego płynu, zatarcia, przegrzania wskutek braku płynu chłodzącego, smaru, oleju w maszynie budowlanej lub sprzęcie budowlanym, jednakże jeżeli w następstwie przyczyn, o których mowa powyżej, uszkodzeniu lub zniszczeniu uległo inne ubezpieczone mienie, to takie szkody objęte są ochroną ubezpieczeniową;
 - 9) długotrwałego (niebłędnego) zdarzeniem nagłym i niespodziewanym) oddziaływania jakichkolwiek czynników atmosferycznych oraz innych czynników fizycznych, chemicznych, biologicznych lub podobnych;
 - 10) naturalnego zużycia lub starzenia się ubezpieczonego mienia, pogorszenia jakości ubezpieczonego mienia spowodowanego: jego nieużywaniem, korozją, kawitacją, erozją, rozszerzeniem się kamienia kotłowego, szlamu i innych osadów, działania środków żrących lub starzenia się izolacji.
3. Ponadto TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za:
- 1) szkody rzeczowe ujawnione w ubezpieczonym mieniu podczas przeprowadzania okresowej konserwacji, przeglądów lub inwentaryzacji ubezpieczonego mienia;
 - 2) szkody rzeczowe w ubezpieczonym mieniu spowodowane brakami, wadami lub uszkodzeniami istniejącymi w chwili zawierania umowy ubezpieczenia, o których Ubezpieczający lub Ubezpieczony wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć i które to okoliczności nie zostały podane do wiadomości TUZ Ubezpieczenia przed zawarciem umowy ubezpieczenia;
 - 3) szkody rzeczowe w maszynach budowlanych lub sprzęcie budowlanym, za które z mocy prawa lub na podstawie zawartych umów odpowiada producent, dostawca lub serwisant maszyn budowlanych lub sprzętu budowlanego;
 - 4) szkody rzeczowe w ubezpieczonym mieniu powstałe podczas transportu lub przemieszczania się poza placami budowy, miejscami wykonywania pracy, miejscami postoju lub serwisowania, chyba że w dokumencie ubezpieczenia postanowiono inaczej;
 - 5) szkody pośrednie, następne, utratę przychodu, dochodu lub zysku, utratę kontraktu lub klienta, kary umowne, odsetki, grzywny, podatki, koszty administracyjne, koszty związane z prowadzeniem postępowań sądowych i egzekucyjnych, opłaty manipulacyjne, koszty najmu lub użycia przedmiotów zastępczych;
 - 6) koszty modernizacji i ulepszeń ubezpieczonego mienia dotkniętego szkodą rzeczową;
 - 7) zwiększone koszty działalności powstałe w wyniku szkody rzeczowej w ubezpieczonym mieniu.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 7

1. Suma ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności, określone w dokumencie ubezpieczenia, stanowią górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia.
2. Suma ubezpieczenia obiektu budowlanego w budowie lub mienia będącego przedmiotem robót montażowych powinna odpowiadać ich wartości odtworzeniowej, na którą składają się:
 - 1) wartość odtworzeniowa materiałów, które zostaną wbudowane do obiektu budowlanego;
 - 2) wartość odtworzeniowa maszyn, urządzeń i instalacji, które zostaną zamontowane w obiekcie budowlanym;
 - 3) wartość mienia dostarczonego przez zamawiającego w związku z wykonywaniem robót budowlano-montażowych;
 - 4) wartość odtworzeniowa mienia będącego przedmiotem montażu;
 - 5) koszty robocizny, pracy sprzętu technologicznego i jego transportu, które zostaną poniesione w związku z wykonywaniem robót budowlano-montażowych;
 - 6) cło, opłaty, podatki poniesione przez Ubezpieczonego w związku z czynnościami oraz mieniem, o których mowa w pkt 1) - 4);
 - 7) zysk wykonawcy określony w kontrakcie.
3. Suma ubezpieczenia maszyn budowlanych powinna odpowiadać ich wartości odtworzeniowej. Za zgodą TUZ Ubezpieczenia możliwe jest ubezpieczenie maszyn budowlanych według ich wartości księgowej brutto.
4. Suma ubezpieczenia sprzętu budowlanego, wyposażenia i zaplecza budowy powinna być równa wysokości przypuszczalnej maksymalnej szkody w ubezpieczonym mieniu, jaka może powstać wskutek jednego zdarzenia.
5. Sumę ubezpieczenia lub limit odpowiedzialności określa Ubezpieczający.
6. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o wartość wypłaconego odszkodowania. W przypadku wyczerpania sumy ubezpieczenia ochrona ubezpieczeniowa wygasa. Na wniosek Ubezpieczającego, za zgodą TUZ Ubezpieczenia i po opłaceniu dodatkowej składki, suma ubezpieczenia może zostać uzupełniona do pierwotnej wysokości.
7. Jeśli w trakcie trwania ochrony ubezpieczeniowej wartość kontraktu ulegnie zwiększeniu, Ubezpieczający jest zobowiązany powiadomić TUZ Ubezpieczenia w formie pisemnej o konieczności zmiany sumy ubezpieczenia i opłacić dodatkową składkę od różnicy pomiędzy zmienioną a dotychczasową sumą ubezpieczenia, liczoną pro rata za każdy dzień świadczonej ochrony ubezpieczeniowej. Zmiana sumy ubezpieczenia, wysokość składki dodatkowej oraz data obowiązywania zmian w umowie ubezpieczenia, zostaną potwierdzone aneksem do umowy ubezpieczenia.

8. Jeżeli wartość odtworzeniowa przedmiotu ubezpieczenia jest niższa od sumy ubezpieczenia zadeklarowanej przez Ubezpieczającego, to TUZ Ubezpieczenia odpowiada tylko do faktycznej wysokości powstałej szkody.

ODSZKODOWANIE**§ 8**

1. TUZ Ubezpieczenia wypłaci Ubezpieczonemu odszkodowanie w wysokości poniesionej szkody, jednak w wysokości nie większej niż suma ubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia i nie większej niż jego wartość rzeczywista w dniu powstania szkody, pomniejszona o:
 - 1) określoną w dokumencie ubezpieczenia dla danego przedmiotu ubezpieczenia i zdarzenia franszyzę redukcyjną;
 - 2) wartość mienia pozostałego po szkodzie lub jego części, które ze względu na rodzaj i rozmiar uszkodzeń nadają się do dalszego użytku lub sprzedaży.
2. Wysokość szkody stanowi równowartość:
 - 1) w przypadku, gdy przedmiot ubezpieczenia można naprawić lub wyremontować – kosztów naprawy lub remontu pozwalających na przywrócenie przedmiotu ubezpieczenia do stanu lub funkcjonalności bezpośrednio sprzed szkody;
 - 2) w przypadku, gdy przedmiot ubezpieczenia nie da się naprawić – kosztów zakupu lub odbudowy mienia tego samego rodzaju, rozmiarów, jakości i o analogicznych parametrach technicznych, co dotknięty szkodą przedmiot ubezpieczenia.
3. TUZ Ubezpieczenia pokryje również uzasadnione okolicznościami wypadku ubezpieczeniowego udokumentowane koszty:
 - 1) zabezpieczenia ubezpieczonego mienia przed uszkodzeniem w przypadku bezpośredniego zagrożenia powstania szkody;
 - 2) ratowania i ograniczania strat w ubezpieczonym mieniu w przypadku wystąpienia szkody, poniesione przez Ubezpieczonego w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym, bez względu na skuteczność podjętych przez Ubezpieczonego działań zabezpieczających i ratowniczych.
4. Koszty, o których mowa w ust. 3, są pokrywane w granicach sumy ubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia.
5. Jeżeli koszty, o których mowa w ust. 3, dotyczą zarówno mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego, w takim wypadku TUZ Ubezpieczenia pokrywa koszty, o których mowa powyżej, w takiej proporcji do kosztów poniesionych przez Ubezpieczonego, o których mowa w ust. 3, w jakiej wartość mienia ubezpieczonego pozostaje do wartości całego mienia. W przypadku braku możliwości ustalenia wartości, o których mowa w zdaniu poprzednim, TUZ Ubezpieczenia pokryje 50% wartości tych kosztów.
6. TUZ Ubezpieczenia wypłaci odszkodowanie za koszty napraw prowizorycznych wyłącznie, jeżeli stanowią one część napraw ostatecznych i nie zwiększą całkowitych kosztów naprawy. Odszkodowaniu nie podlegają koszty jakichkolwiek zmian, uzupełnień lub ulepszeń mienia dotkniętego szkodą.
7. Jeżeli suma ubezpieczenia ustalona przez Ubezpieczającego dla obiektu budowlanego w budowie, mienia będącego przedmiotem robót montażowych lub maszyn budowlanych jest niższa od ich wartości odtworzeniowej, wysokość odszkodowania ulega zmniejszeniu w takiej proporcji, w jakiej ustalona przez Ubezpieczającego suma ubezpieczenia pozostaje do wartości odtworzeniowej przedmiotu ubezpieczenia.
8. TUZ Ubezpieczenia ustala wysokość szkody na podstawie kosztorysów, faktur, rachunków i dokumentacji przedstawionych przez Ubezpieczonego. Obowiązkiem Ubezpieczonego jest przedstawienie TUZ Ubezpieczenia dokumentów, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, jak również przekazanie innych informacji i dokumentów, które TUZ Ubezpieczenia wskaże jako niezbędne do ustalenia okoliczności zdarzenia i wysokości szkody. Przedstawiona przez Ubezpieczonego dokumentacja roszczenia podlega weryfikacji przez TUZ Ubezpieczenia.

ROZDZIAŁ II**UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ****PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA****§ 9**

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody rzeczowe lub szkody osobowe, wyrządzone osobom trzecim w związku z wykonywaniem robót budowlano-montażowych, do naprawienia których Ubezpieczony jest zobowiązany w myśl przepisów prawa.
2. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia jest ograniczona do szkód rzeczowych lub szkód osobowych powstałych na terenie budowy, wskazanym w dokumencie ubezpieczenia jako miejsce ubezpieczenia lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie.
3. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia jest ograniczona do szkód rzeczowych lub szkód osobowych powstałych w następstwie zdarzeń, które wystąpiły w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem wyłączeń odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wyszczególnionych w § 10 OWU oraz w postanowieniach dodatkowych do umowy ubezpieczenia.
4. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje Ubezpieczającego, Ubezpieczonych oraz ich pełnomocników, pracowników i osoby wykonujące roboty budowlano-montażowe lub usługi bezpośrednio związane z kontraktem na podstawie zawartych pomiędzy nimi umów.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI**§ 10**

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
 - 1) szkody rzeczowe powstałe w mieniu określonym w § 13 ust. 1 OWU;

- 2) szkody rzeczowe lub szkody osobowe powstałe w okolicznościach wskazanych w § 13 ust. 2 OWU;
 - 3) szkody rzeczowe w mieniu, które jest lub może być objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie postanowień Rozdziału I OWU lub klauzul indywidualnych stanowiących załącznik do OWU;
 - 4) szkody rzeczowe powstałe w mieniu istniejącym, znajdującym się na terenie budowy lub terenie prowadzenia robót montażowych albo w jego bezpośrednim sąsiedztwie i stanowiącym własność lub będącym w pieczy inwestora lub zamawiającego;
 - 5) szkody powstałe w okresie konserwacji lub gwarancji włączonym do ochrony ubezpieczeniowej na podstawie klauzuli indywidualnej nr 003, 004 lub 201 lub na podstawie postanowień dodatkowych do umowy ubezpieczenia;
 - 6) szkody rzeczowe lub szkody osobowe objęte zakresem obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, niezależnie od tego, czy umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta przez Ubezpieczonego czy nie została zawarta przez Ubezpieczonego;
 - 7) kary umowne lub kary pieniężne orzeczone w postępowaniu administracyjnym, sądowym lub dyscyplinarnym, nawiązki, grzywny i wynikające z nich odsetki;
 - 8) utracone korzyści Ubezpieczonego niepozostające w związku z powstałymi szkodami rzeczowymi lub osobowymi;
 - 9) szkody powstałe w wyniku naruszenia przez Ubezpieczonego praw autorskich lub praw własności przemysłowej w związku z wykonywaniem przez Ubezpieczonego robót budowlano-montażowych.
2. O ile nie umówiono się inaczej, TUZ Ubezpieczenia nie odpowiada za szkody rzeczowe lub szkody osobowe:
- 1) powstałe wskutek wibracji, osunięcia lub osłabienia elementów nośnych lub nośności gruntu;
 - 2) wyrządzone Ubezpieczonym objętym ochroną ubezpieczeniową w ramach jednej umowy ubezpieczenia („roszczenia wzajemne”);
 - 3) wyrządzone pracownikom zamawiającego, wykonawcy, podwykonawcy (w tym osobom współpracującym na podstawie umów cywilnoprawnych z zamawiającym, wykonawcą, podwykonawcą) lub innym osobom, związanym z wykonywaniem przez Ubezpieczonego robót budowlano-montażowych.

SUMA UBEZPIECZENIA**§ 11**

Suma ubezpieczenia (suma gwarancyjna) określona w dokumencie ubezpieczenia, stanowi górną granicę odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia dla jednej i wszystkich szkód rzeczowych i osobowych.

ODSZKODOWANIE**§ 12**

1. TUZ Ubezpieczenia wypłaci odszkodowanie uprawnionemu do odszkodowania za szkody rzeczowe lub osobowe objęte zakresem określonym w umowie ubezpieczenia, w granicach odpowiedzialności cywilnej osób objętych ochroną ubezpieczeniową, do wysokości sumy ubezpieczenia określonej w dokumencie ubezpieczenia.
2. TUZ Ubezpieczenia pokryje ponadto:
 - 1) koszty postępowania sądowego poniesione przez Ubezpieczonego w sporze prowadzonym przez Ubezpieczonego na polecenie lub za uprzednią zgodą TUZ Ubezpieczenia, a także poniesione przez Ubezpieczonego koszty postępowania pojednawczego prowadzonego przez Ubezpieczonego w związku ze zgłoszonymi wobec niego roszczeniami odszkodowawczymi;
 - 2) wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych przez TUZ Ubezpieczenia lub za jego zgodą, w celu ustalenia okoliczności zdarzenia i wysokości szkody.
3. Łączna odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody, o których mowa w ust. 1 i koszty, o których mowa w ust. 2, jest ograniczona do sumy ubezpieczenia określonej w dokumencie ubezpieczenia.
4. Odszkodowanie pomniejsza się o franszyzę redukcyjną określoną w dokumencie ubezpieczenia dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (określonej w Rozdziale II § 9 ust. 1 OWU). Franszyzy redukcyjnej, o której mowa w zdaniu poprzednim, nie stosuje się do odszkodowania za szkody osobowe.

**POSTANOWIENIA WSPÓLNE
DLA ROZDZIAŁU I i II****WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI****§ 13**

1. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe powstałe w:
 - 1) statkach powietrznych i jednostkach pływających;
 - 2) oprogramowaniu, danych zapisanych cyfrowo i nośnikach danych;
 - 3) planach i dokumentach;
 - 4) gotówce, kartach płatniczych, papierach wartościowych, rachunkach oraz innych dokumentach księgowych;
 - 5) metalach i kamieniach szlachetnych, chyba że stanowią element ubezpieczonych maszyn budowlanych, sprzętu lub narzędzi budowlanych;
 - 6) dziełach sztuki, ruchomych przedmiotach zabytkowych, zbiorach archiwalnych, zbiorach kolekcjonerskich.

2. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe i szkody osobowe oraz ich następstwa, które powstały bezpośrednio lub pośrednio wskutek:
- 1) winy umyślnej reprezentantów Ubezpieczonego;
 - 2) rażącego niedbalstwa reprezentantów Ubezpieczonego, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
 - 3) winy umyślnej osób, z którymi Ubezpieczający lub Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
 - 4) działań wojennych, użycia broni przez siły zbrojne lub jednostki paramilitarne, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, działań zmierzających do siłowego przejęcia władzy, masowych buntów i wystąpień społecznych przeciwko władzy publicznej, aktów sabotażu;
 - 5) strajków, rozruchów i zamieszek społecznych, chyba że w dokumencie ubezpieczenia wskazano inaczej;
 - 6) terroryzmu, chyba że w dokumencie ubezpieczenia wskazano inaczej;
 - 7) chorób zakaźnych, rozumianych jako jakiejkolwiek choroby, które mogą być przenoszone za pośrednictwem jakiejkolwiek substancji lub środka z jakiegokolwiek organizmu na inny organizm, przy czym:
 - a) taką substancją lub środkiem może być między innymi wirus, bakteria, pasożyt lub inny organizm bądź jego dowolna odmiana, uznawany za żywy lub martwy;
 - b) metodą przenoszenia, bezpośredniego lub pośredniego takiej choroby, może być między innymi przenoszenie drogą powietrzną, poprzez kontakt z płynami ustrojowymi, kontakt z jakimikolwiek powierzchniami lub przedmiotami, ciałami stałymi, cieczami lub gazami, lub pomiędzy organizmami;
 - c) taka choroba, substancja lub środek może powodować uszczerbek na zdrowiu lub stwarzać ryzyko uszczerbku na zdrowiu lub samopoczuciu człowieka bądź powodować lub stwarzać ryzyko uszkodzenia, pogorszenia stanu, utraty wartości lub zmniejszenia możliwości zbycia bądź utraty możliwości używania majątku objętego niniejszym ubezpieczeniem;
 - d) wyłączenie odpowiedzialności określone w niniejszym punkcie obejmuje również wszelkie koszty związane z utylizacją mienia kwalifikującego się jako mienie niezdatne do użytku wyłącznie wskutek wystąpienia jakiejkolwiek choroby zakaźnej, a niedotknięte fizycznym uszkodzeniem lub zniszczeniem;
 - 8) konfiskaty, nacjonalizacji, zajęcia, zarekwirowania lub zniszczenia mienia na podstawie decyzji podjętej przez uprawnione do tego organy władzy publicznej, jak również spowodowane działaniami uprawnionych do tego organów władzy publicznej;
 - 9) reakcji jądrowej, skażenia radioaktywnego oraz skażenia lub zanieczyszczenia odpadami przemysłowymi, działania broni biologicznej lub chemicznej, promieni laserowych i maserowych oraz pola magnetycznego i elektromagnetycznego, promieniowania jonizującego;
 - 10) naruszenia cyberbezpieczeństwa, rozumianego jako awaria, błąd w działaniu lub niedostępność systemów komputerowych (w tym oprogramowania lub danych), działanie wszelkiego rodzaju złośliwego oprogramowania lub atak hakerski, z zastrzeżeniem że ochroną ubezpieczeniową są objęte szkody rzeczowe w ubezpieczonym mieniu powstałe bezpośrednio wskutek pożaru, uderzenia pioruna, wybuchu, upadku statku powietrznego, uderzenia pojazdu, silnego wiatru, gradu, powodzi, mrozu lub ciężaru śniegu spowodowanych przez naruszenie cyberbezpieczeństwa;
 - 11) użycia materiałów wybuchowych lub pirotechnicznych;
 - 12) całkowitego lub częściowego przerwania wykonywania przez Ubezpieczonego robót budowlanych lub robót montażowych, bez względu na okoliczności temu towarzyszące.

UMOWA UBEZPIECZENIA

§ 14

1. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na podstawie wniosku złożonego przez Ubezpieczającego u przedstawiciela TUZ Ubezpieczenia lub poprzez przyjęcie przez Ubezpieczającego warunków oferty zaproponowanej przez TUZ Ubezpieczenia.
2. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta:
 - 1) w formie ubezpieczenia jednostkowego i obejmować pojedynczy kontrakt lub
 - 2) w formie ubezpieczenia generalnego i obejmować wszystkie kontrakty zgłaszane przez Ubezpieczającego w okresie obowiązywania umowy ubezpieczenia i spełniające warunki określone w dokumencie ubezpieczenia.
3. Wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia powinien zawierać co najmniej następujące dane:
 - 1) nazwę (firmę), adres, REGON/NIP Ubezpieczającego oraz Ubezpieczonego;
 - 2) formę umowy ubezpieczenia – indywidualna umowa ubezpieczenia lub generalna umowa ubezpieczenia;
 - 3) miejsce ubezpieczenia;
 - 4) opis przedmiotu ubezpieczenia;
 - 5) sumę ubezpieczenia określoną odrębnie dla każdego przedmiotu ubezpieczenia zgodnie z § 4 OWU i odrębnie dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej;
 - 6) okres ubezpieczenia;
 - 7) zakres ubezpieczenia.
4. Ubezpieczający jest zobowiązany dołączyć do wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia:
 - 1) kontrakt w części dotyczącej zakresu rzeczowo-finansowego robót budowlano-montażowych;
 - 2) harmonogram robót budowlano-montażowych;
 - 3) w przypadku ubezpieczenia maszyn budowlanych – wykaz maszyn z jednostkową sumą ubezpieczenia, rokiem produkcji wraz z danymi umożliwiającymi ich identyfikację: typ, model, producent oraz numer (seryjny, fabryczny, VIN, rejestracyjny, inwentarzowy).

5. TUZ Ubezpieczenia może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od:
 - 1) uzyskania dodatkowych informacji związanych z oceną ryzyka ubezpieczeniowego lub przeprowadzeniem oględzin miejsca ubezpieczenia;
 - 2) wprowadzenia przez Ubezpieczonego zaleceń i rekomendacji TUZ Ubezpieczenia.
6. TUZ Ubezpieczenia potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia dokumentem ubezpieczenia.

OKRES UBEZPIECZENIA I CZAS TRWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI**§ 15**

1. Umowę ubezpieczenia jednostkowego zawiera się na czas podany w dokumencie ubezpieczenia jako okres ubezpieczenia.
2. Umowę ubezpieczenia generalnego zawiera się na okres 12 miesięcy, o ile nie umówiono się inaczej.
3. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż w dniu rozpoczęcia robót budowlano-montażowych lub rozpoczęcia okresu składowania ubezpieczonego mienia na terenie budowy rozpoczynającego się po dokonaniu jego rozładunku i jednocześnie nie wcześniej niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5 niniejszego paragrafu.
4. Jeżeli w dokumencie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki lub jej pierwszej raty przypadający po dniu, w którym rozpoczyna się oznaczony w dokumencie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia oznaczonego w dokumencie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.
5. Jeżeli TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie, TUZ Ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiło odpowiedzialność. W razie braku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia wygasa ona z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka.
6. W razie opłacania składki w ratach, niezapłacenie w terminie kolejnej raty składki powoduje ustanie odpowiedzialności, jeżeli po upływie terminu TUZ Ubezpieczenia wezwało Ubezpieczającego do zapłaty raty składki z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności.
7. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia kończy się:
 - 1) z upływem ostatniego dnia okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, nie później jednak, o ile nie umówiono się inaczej, niż:
 - a) w odniesieniu do obiektów budowlanych – w dniu odbioru końcowego obiektu budowlanego lub jego części albo w dniu przekazania go do użytkowania (eksploatacji), w zależności od tego, który fakt nastąpi wcześniej;
 - b) w odniesieniu do maszyn, urządzeń i instalacji będących przedmiotem robót montażowych – w dniu odbioru końcowego przedmiotu robót montażowych albo przekazania go do użytkowania (eksploatacji) albo z chwilą zakończenia prób gorących, jednak nie później niż cztery tygodnie od ich rozpoczęcia, w zależności od tego, który fakt nastąpi wcześniej;
 - c) w odniesieniu do maszyn, urządzeń i instalacji używanych – z chwilą rozpoczęcia prób gorących;
 - d) w odniesieniu do sprzętu, wyposażenia, zaplecza budowy i maszyn budowlanych – z chwilą usunięcia ich z terenu budowy;
 - 2) z dniem wypowiedzenia przez TUZ Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym lub z upływem okresu, za który przypadała niezapłacona składka, zgodnie z ust. 5;
 - 3) z upływem 7 dni od daty otrzymania wezwania do zapłaty zaległej, kolejnej raty składki, w przypadku braku jej wpłaty, zgodnie z ust. 6;
 - 4) z dniem zbycia przedmiotu ubezpieczenia lub ustania stosunku prawnego, na podstawie którego Ubezpieczający lub Ubezpieczony posiadał przedmiot ubezpieczenia;
 - 5) z dniem likwidacji, sprzedaży bądź utylizacji mienia objętego ochroną ubezpieczeniową;
 - 6) z dniem przeniesienia prawa własności ubezpieczonego mienia, chyba że wraz z przeniesieniem prawa własności mienia na nabywcę zostały przeniesione prawa z umowy ubezpieczenia;
 - 7) z dniem zaprzestania prowadzenia przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego działalności gospodarczej;
 - 8) z dniem odstąpienia Ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia zgodnie z § 16 OWU lub z dniem wypowiedzenia umowy ubezpieczenia zgodnie z § 17 OWU;
 - 9) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia wskutek wypłaty odszkodowań lub kosztów do których poniesienia zobowiązane jest TUZ Ubezpieczenia na podstawie OWU.
8. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie tych praw wymaga zgody TUZ Ubezpieczenia. W razie przeniesienia praw, o których mowa w zdaniu poprzednim niniejszego ustępu, na nabywcę ubezpieczenia przechodzą obowiązki, które ciążyły na zbywcy. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatą składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.

ODSTĄPIENIE OD UMOWY UBEZPIECZENIA**§ 16**

Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy, a w przypadku, gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia TUZ Ubezpieczenia nie poinformował ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym Ubezpieczający

będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim TUZ Ubezpieczenia udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

WYPowiedzenie umowy ubezpieczenia

§ 17

1. Każda ze stron umowy ubezpieczenia może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w terminie 14 dni od otrzymania od drugiej strony żądania zmiany wysokości składki na skutek ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa powstania szkody.
2. TUZ Ubezpieczenia ma prawo wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadkach wskazanych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, a także w przypadku zaistnienia ważnych powodów określonych w OWU lub w dokumencie ubezpieczenia.
3. Za ważny powód, o którym mowa w ust. 2, uznaje się zatajenie lub podanie przez Ubezpieczającego nieprawdziwych informacji, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywało przed zawarciem umowy, a które miały wpływ na ocenę ryzyka ubezpieczeniowego lub wysokość należnej składki.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 18

1. Składka ubezpieczeniowa ustalana jest indywidualnie po dokonaniu oceny ryzyka ubezpieczeniowego, w oparciu o przesłanki, o których mowa jest w ust. 2.
2. Składka uzależniona jest od:
 - 1) przedmiotu robót budowlano-montażowych;
 - 2) rodzaju zastosowanych środków zabezpieczenia ubezpieczonego mienia;
 - 3) zakresu ochrony ubezpieczeniowej;
 - 4) wysokości sum ubezpieczenia/limitów odpowiedzialności;
 - 5) okresu ubezpieczenia;
 - 6) doświadczenia wykonawców robót budowlano-montażowych;
 - 7) stosowanych przez Ubezpieczonego technologii prowadzenia robót budowlano-montażowych;
 - 8) zawarcia umowy na warunkach odmiennych od postanowień OWU;
 - 9) indywidualnej oceny ryzyka ubezpieczeniowego.
3. Wysokość i termin zapłaty składki lub rat składki określa się w dokumencie ubezpieczenia.
4. Opłata składki lub jej pierwszej raty następuje przy zawieraniu umowy ubezpieczenia, chyba że w dokumencie ubezpieczenia określono inny sposób bądź termin opłacenia składki lub jej pierwszej raty.
5. Jeżeli zapłata składki lub raty składki dokonywana jest w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego, za dzień zapłaty uważa się dzień zlecenia zapłaty w banku lub w urzędzie pocztowym na właściwy rachunek TUZ Ubezpieczenia – pod warunkiem, że na rachunku Ubezpieczającego były zgromadzone wystarczające środki finansowe, w odmiennym przypadku za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku TUZ Ubezpieczenia odpowiednią kwotą.
6. Za zapłatę składki lub raty składki nie uważa się zapłaty kwoty niższej od wskazanej w dokumencie ubezpieczenia.
7. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

PRAWA I OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO I UBEZPIECZONEGO

§ 19

1. Ubezpieczający ma prawo żądać od TUZ Ubezpieczenia:
 - 1) udostępnienia informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania;
 - 2) pisemnego potwierdzenia przez TUZ Ubezpieczenia udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUZ Ubezpieczenia.
2. W przypadku zawarcia umowy na cudzy rachunek Ubezpieczający powinien umożliwić Ubezpieczonemu zapoznanie się z informacjami wynikającymi z umowy ubezpieczenia dotyczącymi przesłanek wypłaty odszkodowania i innych świadczeń oraz ograniczeń i wyłączeń odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia, uprawniających do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia.
3. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości TUZ Ubezpieczenia wszystkie znane sobie okoliczności, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał w formularzu ubezpieczenia albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez TUZ Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
4. Ubezpieczający w czasie trwania umowy ubezpieczenia obowiązany jest niezwłocznie zgłaszać TUZ Ubezpieczenia wszelkie zmiany okoliczności, które mogą mieć wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa szkody, o które TUZ Ubezpieczenia zapytywał w formularzu ubezpieczenia albo innych pismach przed zawarciem umowy ubezpieczenia oraz odnoszące się do normalnych warunków prowadzenia robót budowlano-montażowych, jakimi są wynikająca z kontraktu zmiana technologii prowadzenia robót

budowlano-montażowych, wynikająca z kontraktu zmiana zakresu rzeczowego robót budowlano-montażowych, zmiana harmonogramu robót budowlano-montażowych, zmiana wykonawców lub podwykonawców.

5. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 1 i 2 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
6. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1-3 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
7. Ubezpieczający zobowiązany jest do:
 - 1) przestrzegania obowiązujących przepisów prawa budowlanego, przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, normalizacji i certyfikacji, przepisów o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywaniu w zakresie obiektu budowlanego będącego w budowie nadzoru architektoniczno-budowlanego;
 - 2) przestrzegania zaleceń i wymagań producenta lub dostawcy w zakresie przechowywania oraz użytkowania mienia objętego ochroną ubezpieczeniową;
 - 3) prowadzenia ksiąg rachunkowych, przechowywania dokumentacji finansowej oraz prowadzenia ewidencji ubezpieczonego mienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
 - 4) dopuszczania do obsługi i prowadzenia ubezpieczonych maszyn, sprzętu i urządzeń wyłącznie przez osoby posiadające wymagane prawem lub stosownymi, regulacjami branżowymi uprawnienia;
 - 5) przestrzegania zaleceń wydanych przez TUZ Ubezpieczenia oraz usunięcia w wyznaczonym terminie szczególnego zagrożenia, do którego usunięcia pisemnie zobowiązało go TUZ Ubezpieczenia (zalecenia), za szczególne zagrożenie uważa się takie, które spowodowało szkodę w terminie wcześniejszym;
 - 6) umożliwienia przedstawicielowi TUZ Ubezpieczenia podjęcia czynności niezbędnych do oceny ryzyka ubezpieczeniowego, w tym udzielenia pomocy przy lustracji miejsca ubezpieczenia zarówno przed zawarciem, jak i w trakcie trwania umowy ubezpieczenia oraz po zakończeniu okresu ubezpieczenia, jeżeli czynności te są niezbędne do prawidłowej likwidacji szkody.
8. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa któregośkolwiek z obowiązków, o których mowa w ust. 7, których niedopełnienie miało wpływ na powstanie szkody, TUZ Ubezpieczenia wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.
9. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 7-8 stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA SZKODY

§ 20

1. W razie wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający zobowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.
2. Jeżeli Ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1, TUZ Ubezpieczenia jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
3. W przypadku powstania szkody Ubezpieczający, ma obowiązek niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin od momentu powstania szkody lub uzyskania informacji o szkodzie, zawiadomić policję, jeżeli jest podejrzenie, że szkoda powstała w wyniku popełnienia przestępstwa.
4. W razie ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-3 stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 21

1. W razie wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego, Ubezpieczający zobowiązany jest:
 - 1) do powiadomienia TUZ Ubezpieczenia o powstaniu szkody niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia jej powstania lub powzięcia o niej informacji, z podaniem w zgłoszeniu przyczyny, przedmiotu, zakresu, szacunkowej wysokości oraz miejsca powstania szkody;
 - 2) do podjęcia współpracy z TUZ Ubezpieczenia w celu wyjaśnienia okoliczności powstania szkody i ustalenia wysokości odszkodowania, udzielenia wyjaśnień oraz przedstawienia pełnej dokumentacji technicznej oraz księgowej, w tym dokumentów związanych z zakupem i eksploatacją ubezpieczonego mienia, a także umożliwić dostęp do miejsca powstania szkody oraz mienia, które uległo uszkodzeniu lub zniszczeniu;
 - 3) nie zmieniać stanu faktycznego w miejscu powstania szkody, zachować wszystkie uszkodzone części mienia i udostępnić je TUZ Ubezpieczenia w celu przeprowadzenia oględzin, chyba że taka zmiana miała na celu zabezpieczenie mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenie rozmiaru szkody albo mimo powiadomienia, TUZ Ubezpieczenia nie dokonał oględzin w ciągu 3 dni roboczych od dnia otrzymania zawiadomienia o powstaniu szkody;
 - 4) zabezpieczenia możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za powstanie szkody, jeżeli za powstanie szkody odpowiedzialne są osoby trzecie, obowiązkiem Ubezpieczającego jest podanie TUZ Ubezpieczenia wszelkich znanych informacji dotyczących tych osób.
2. Jeżeli zdarzenie objęte jest zakresem ubezpieczenia również na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z innym zakładem ubezpieczeń, Ubezpieczający obowiązany jest do natychmiastowego pisemnego poinformowania tego zakładu ubezpieczeń

- o powstaniu szkody i uzyskania potwierdzenia odebrania informacji przez inny zakład ubezpieczeń oraz do zawiadomienia TUZ Ubezpieczenia o przekazaniu takiej informacji innemu zakładowi ubezpieczeń (dostarczenie kopii pisma).
3. Jeżeli przeciwko Ubezpieczającemu w związku ze szkodą wszczęte zostało postępowanie karne, cywilne, administracyjne lub dyscyplinarne, Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od uzyskania o tym wiadomości, powiadomić o tym TUZ Ubezpieczenia.
 4. Ubezpieczający zobowiązany jest doręczyć TUZ Ubezpieczenia orzeczenie sądu wraz z uzasadnieniem w terminie umożliwiającym mu zajęcie stanowiska w sprawie ewentualnego dalszego postępowania.
 5. W razie umorzenia postępowania Ubezpieczający obowiązany jest dostarczyć do TUZ Ubezpieczenia postanowienie o umorzeniu postępowania wszczętego w sprawie dotyczącej powstałej szkody.
 6. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek postanowienia ust. 1-5 stosuje się również do Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
 7. W razie niedopełnienia przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa któregośkolwiek z obowiązków wymienionych w ust. 1 pkt 1-3 niniejszego paragrafu, TUZ Ubezpieczenia może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli niedopełnienie obowiązków miało wpływ na powstanie szkody, ustalenie okoliczności powstania szkody, jej rozmiarów, ustalenie odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub ustalenie wysokości odszkodowania.

§ 22

1. Jeżeli ochroną ubezpieczeniową jest objęta odpowiedzialność cywilna na podstawie Rozdziału II OWU, Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest dodatkowo (oprócz obowiązków, o których mowa w § 20 i 21 OWU), złożyć TUZ Ubezpieczenia oświadczenie odnośnie okoliczności powstania szkody i przyjęcia lub odmowy przyjęcia odpowiedzialności cywilnej za szkodę oraz starać się o ustalenie świadków zdarzenia lub wskazać innego sprawcę szkody.
2. Bez uprzedniej pisemnej zgody TUZ Ubezpieczenia, Ubezpieczający oraz Ubezpieczony lub osoby działające w ich imieniu powinni wstrzymać się od zaspokajania lub uznawania roszczeń poszkodowanego lub osoby występującej w jej imieniu. Zaspokojenie lub uznanie przez osoby, o których mowa w zdaniu poprzednim, roszczenia poszkodowanego lub osoby występującej w jego imieniu, bez wymaganej uprzedniej pisemnej zgody TUZ Ubezpieczenia, nie jest wiążące dla TUZ Ubezpieczenia. W sytuacji, o której mowa w zdaniu poprzednim, TUZ ubezpieczenia zachowuje prawo do weryfikacji zasadności oraz wysokości zgłoszonego roszczenia.
3. Na żądanie TUZ Ubezpieczenia Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest udzielić pełnomocnictwa procesowego osobie wskazanej przez TUZ Ubezpieczenia.
4. Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany jest przesłać do TUZ Ubezpieczenia orzeczenie sądu w sprawie cywilnej lub karnej związanej z wyrządzoną przez osoby objęte ochroną ubezpieczeniową szkodą, z którego wynika jego odpowiedzialność cywilna w takim terminie aby umożliwić TUZ Ubezpieczenia zajęcie stanowiska odnośnie wniesienia środka odwoławczego.

PRAWA I OBOWIĄZKI TUZ UBEZPIECZENIA

§ 23

1. TUZ Ubezpieczenia może powołać na swój koszt ekspertów, specjalistów w celu określenia przyczyny szkody lub ustalenia rozmiaru szkody bądź weryfikacji przedłożonych faktur, rachunków, kalkulacji, kosztorysów i dokumentów związanych z powstałą szkodą oraz zasięgnięcia opinii specjalistów w celu określenia przyczyny powstania szkody, rozmiaru szkody i wysokości należnego odszkodowania.
2. Po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, TUZ Ubezpieczenia informuje o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia losowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także informuje osobę występującą z roszczeniem, na piśmie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
3. TUZ Ubezpieczenia udostępnia, na każde żądanie, Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez TUZ Ubezpieczenia udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUZ Ubezpieczenia.
4. Informacje i dokumenty, o których mowa w ust. 3, TUZ Ubezpieczenia udostępnia na żądanie, w postaci elektronicznej.
5. Sposób:
 - 1) udostępniania informacji i dokumentów, o których mowa w ust. 3;
 - 2) zapewniania możliwości pisemnego potwierdzania udostępnianych zgodnie z ust. 3 informacji;
 - 3) zapewniania możliwości sporządzania kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem zgodnie z ust. 3, nie może wiązać się z nadmiernymi utrudnieniami dla osób, o których mowa w ust. 3.
6. Koszty sporządzenia kserokopii oraz udostępniania informacji i dokumentów w postaci elektronicznej, ponoszone przez osoby, o których mowa w ust. 3 nie mogą odbiegać od przyjętych w obrocie zwykłych kosztów wykonywania tego rodzaju usług.
7. TUZ Ubezpieczenia przechowuje informacje i dokumenty, o których mowa w ust. 3, do czasu upływu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA**§ 24**

1. TUZ Ubezpieczenia z zastrzeżeniem ust. 7 niniejszego paragrafu, wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku własnych ustaleń dokonanych w postępowaniu dotyczącym określenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, zawartej z uprawnionym ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.
2. Wysokość odszkodowania wypłaconego przez TUZ Ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody.
3. Odszkodowanie wypłacane jest w ciągu 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.
4. Jeżeli wyjaśnienie okoliczności potrzebnych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczeniowej TUZ Ubezpieczenia lub wysokości odszkodowania w terminie określonym w ust. 3 okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, jednakże bezsporną część odszkodowania TUZ Ubezpieczenia wypłaca niezwłocznie.
5. Jeżeli w terminach określonych w ust. 3-4, TUZ Ubezpieczenia nie wypłaci odszkodowania lub świadczenia, zawiadamia na piśmie:
 - 1) osobę zgłaszającą roszczenie oraz
 - 2) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenieo przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także wypłata bezsporną część świadczenia.
6. Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, TUZ Ubezpieczenia informuje o tym na piśmie:
 - 1) osobę występującą z roszczeniem oraz
 - 2) Ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie,wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia. Informacja ta zawiera pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
7. TUZ Ubezpieczenia zastrzega sobie prawo odmowy wypłaty odszkodowania lub innego świadczenia należnego Ubezpieczonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia na podstawie OWU, w sytuacji gdy Ubezpieczony lub uprawniony z umowy ubezpieczenia został objęty restrykcjami, embargami lub sankcjami, wprowadzonymi w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa, a wypłata odszkodowania lub innego świadczenia mogłaby narazić TUZ Ubezpieczenia na konsekwencje prawne wynikające z restrykcji, embarg lub sankcji, o których mowa powyżej.

ROSZCZENIA REGRESOWE**§ 25**

1. Z dniem wypłaty odszkodowania przechodzą z mocy prawa na TUZ Ubezpieczenia roszczenia Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli TUZ Ubezpieczenia pokryło tylko część szkody, Ubezpieczającemu lub Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia roszczeń przed TUZ Ubezpieczenia.
2. Nie przechodzą na TUZ Ubezpieczenia roszczenia przeciwko:
 - 1) osobom, z którymi Ubezpieczający lub Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie,
 - 2) pracownikom Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślną.
3. Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany jest udzielić TUZ Ubezpieczenia pomocy dostarczając informacji oraz dokumentów niezbędnych do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych.
4. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony bez zgody TUZ Ubezpieczenia zrzekł się lub ograniczył roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, TUZ Ubezpieczenia może odmówić odszkodowania lub je odpowiednio zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłaceniu odszkodowania, TUZ Ubezpieczenia może zażądać od Ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

REKLAMACJE I SKARGI**§ 26**

1. Reklamacja albo Skarga może być złożona w każdej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta.
2. Reklamacja albo Skarga może być złożona:
 - 1) na piśmie:
 - a) w postaci papierowej:
 - i. osobiście w siedzibie TUZ Ubezpieczenia lub w innej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta,
 - ii. przesyłką pocztową wysłaną na adres siedziby TUZ Ubezpieczenia lub innej jednostki TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta,
 - b) w postaci elektronicznej:
 - i. z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej, w szczególności wysłana na adres: reklamacje@tuz.pl lub wysłana poprzez formularz umieszczony na stronie internetowej www.tuz.pl;

- ii. albo wysłana na adres TUZ Ubezpieczenia do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy,
- 2) ustnie:
 - a) telefonicznie na numer: (+48) 22 327 60 60,
 - b) osobiście do protokołu podczas wizyty Klienta w siedzibie TUZ Ubezpieczenia lub w innej jednostce TUZ Ubezpieczenia obsługującej Klienta;
3. W celu sprawnego przeprowadzenia procesu rozpatrywania Reklamacji albo Skargi, Reklamacja albo Skarga powinna zawierać w szczególności:
 - 1) imię i nazwisko (nazwa) Klienta,
 - 2) adres zamieszkania (siedziby) Klienta lub adres do korespondencji oraz numer telefonu kontaktowego,
 - 3) numer polisy lub numer szkody lub numer sprawy jeżeli taki został nadany.
4. Na żądanie Klienta TUZ Ubezpieczenia potwierdza fakt otrzymania Reklamacji albo Skargi w sposób uzgodniony z Klientem.
5. Odpowiedź na Reklamację albo Skargę, powinna być udzielona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania Reklamacji albo Skargi. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.
6. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie Reklamacji albo Skargi i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 5, TUZ Ubezpieczenia powinno przekazać Klientowi, który wystąpił z Reklamacją albo skargą, informację w której:
 - 1) wyjaśni przyczynę opóźnienia,
 - 2) wskaże okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy,
 - 3) określi przewidywany termin rozpatrzenia Reklamacji albo Skargi i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania Reklamacji albo Skargi.
7. TUZ Ubezpieczenia rozpatruje Reklamację albo Skargę i udziela Klientowi odpowiedzi na piśmie:
 - 1) w postaci elektronicznej – w przypadku gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta na piśmie w postaci elektronicznej, chyba że Klient wniósł o udzielenie odpowiedzi na piśmie w postaci papierowej;
 - 2) w postaci papierowej – w przypadku gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta na piśmie w postaci papierowej, chyba że Klient wniósł o udzielenie odpowiedzi na piśmie w postaci elektronicznej;
 - 3) w postaci papierowej albo elektronicznej, zgodnie z wnioskiem Klienta – w przypadku gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta ustnie.
8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7 pkt 1, odpowiedź jest udzielana:
 - 1) z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej, za pomocą którego Klient złożył Reklamację albo Skargę, albo innego wskazanego przez Klienta środka komunikacji elektronicznej – w przypadku gdy Reklamacja albo Skarga została złożona przez Klienta z wykorzystaniem środka komunikacji elektronicznej;
 - 2) na adres Klienta do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 tej ustawy – w przypadku gdy Reklamacja albo Skarga została wysłana przez Klienta na adres do doręczeń elektronicznych.
9. TUZ Ubezpieczenia podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 27

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia w związku z umową ubezpieczenia powinny być składane na piśmie lub w inny uzgodniony przez strony umowy ubezpieczenia sposób.
2. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpiezonego lub Uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
3. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
4. Prawem właściwym dla umowy ubezpieczenia zawartej na podstawie OWU jest prawo polskie.
5. Spór między klientem, a TUZ Ubezpieczenia może być zakończony w drodze pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a TUZ Ubezpieczenia, prowadzonego przez Rzecznika Finansowego: adres strony internetowej Rzecznika Finansowego: www.rf.gov.pl.
6. Przez klienta, o którym mowa w ust. 5, rozumie się osobę fizyczną Ubezpieczającym, Ubezpieczonym, uposażonym lub uprawnionym z umowy ubezpieczenia, spadkobiercą posiadającym interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności lub spełnieniu świadczenia z umowy ubezpieczenia.

7. Ubezpieczający zobowiązany jest poinformować TUZ Ubezpieczenia o zmianie adresu bądź siedziby w jednej z form wskazanych w ust. 1.

§ 28

OWU zostały zatwierdzone uchwałą Zarządu TUZ Ubezpieczenia Nr U/9/2026 z dnia 21 stycznia 2026 r. i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 13 lutego 2026 r.

ZAŁĄCZNIK NR 1 – KLAUZULE INDYWIDUALNE DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA ROBÓT BUDOWLANO-MONTAŻOWYCH

NR KLAUZULI	NAZWA KLAUZULI
001	Strajki rozruchy i zamieszki społeczne
002	Odpowiedzialność wzajemna
003	Konserwacja
004	Konserwacja rozszerzona
005	Wyłączenie szkód spowodowanych niedotrzymaniem harmonogramu
006	Koszty pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych i w dniach wolnych od pracy oraz frachtu ekspresowego
007	Koszty frachtu lotniczego
009	Wyłączenie szkód spowodowanych trzęsieniem ziemi
010	Wyłączenie szkód spowodowanych powodzią lub zalaniem
013	Składowanie poza terenem budowy lub montażu
101	Drażnienie tuneli i sztolni
102	Podziemne kable, rurociągi i urządzenia
103	Wyłączenie szkód w zbiorach, lasach i uprawach
104	Budowa tam i zbiorników wodnych
106	Obiekty liniowe
107	Magazyny i zaplecze budowy
108	Sprzęt, wyposażenie i maszyny budowlane
109	Materiały budowlane
110	Zabezpieczenie przed powodzią, opadami i zalaniem
111	Obsunięcie się ziemi
112	Zabezpieczenia przeciwpożarowe na terenie budowy
113	Transport lądowy
114	Szkody seryjne
115	Ryzyko projektanta
116	Odbiory częściowe
117	Układanie rur i przewodów, wykonywanie wykopów
119	Mienie otaczające
120	Wibracje, usunięcie lub osłabienie elementów nośnych
121	Fundamenty na palach, ściany szczelinowe, szczelne i oporowe
200	Ryzyko producenta
201	Gwarancja
203	Montaż instalacji i maszyn używanych
204	Przemysł przetwórstwa węglowodorów I
205	Przemysł przetwórstwa węglowodorów II
218	Koszty poszukiwania wycieku
219	Przewierty horyzontalne
	Klauzula odtworzenia planów i dokumentów
	Klauzula uprzątnięcia pozostałości
	Klauzula wynagrodzenia ekspertów
	Klauzula automatycznego ubezpieczenia wzrostu wartości kontraktu
	Klauzula automatycznego przedłużenia okresu ubezpieczenia
	Klauzula elementu wadliwego
	Klauzula ubezpieczenia terroryzmu

KLAUZULA 001 – Strajki, rozruchy i zamieszki społeczne

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że odmiennie od postanowień § 13 ust. 2 pkt 5 OWU zakres ubezpieczenia rozszerza się, z zastrzeżeniem ust. 2, o szkody rzeczowe w ubezpieczonym mieniu, powstałe w następstwie strajków, rozruchów i zamieszek społecznych, przez które rozumie się:
 - 1) czynności osób biorących udział w strajkach, rozruchach i zamieszkach społecznych;
 - 2) działania organów władzy publicznej w celu przywrócenia porządku publicznego;
 - 3) działania umyślne osób biorących udział lub wspierających strajk lub protest przeciwko lokautowi;
 - 4) działania organów władzy publicznej w celu zapobieżenia lub ograniczenia skutków działań osób biorących udział w działaniach, o których mowa w pkt 3.
2. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe w ubezpieczonym mieniu powstałe w następstwie:
 - 1) rozruchów i zamieszek społecznych mających zasięg i charakter masowych buntów i wystąpień społecznych przeciwko władzy publicznej, rewolucji lub powstania;
 - 2) całkowitego lub częściowego przerwania lub opóźnienia robót budowlano-montażowych;
 - 3) stałego lub czasowego pozbawienia Ubezpieczonego posiadania lub dostępu do ubezpieczonego mienia w wyniku jego zajęcia przez uprawnione organy władzy publicznej;
 - 4) bezprawnego zajęcia obiektów budowlanych przez jakiegokolwiek osoby z zastrzeżeniem, że wyłączenie odpowiedzialności określone w niniejszym punkcie nie dotyczy szkód rzeczowych w ubezpieczonym mieniu, powstałych przed utratą posiadania lub podczas czasowej utraty posiadania ubezpieczonego mienia wskutek bezprawnego zajęcia obiektów budowlanych.
3. Odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia z tytułu jednego zdarzenia jest ograniczona do limitu odpowiedzialności na jedno zdarzenie i odnosi się do szkód objętych niniejszą klauzulą, powstałych w okresie nie dłuższym niż 168 godzin od zaistnienia zdarzenia powodującego szkodę.
4. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia oraz franszyza redukcyjna odnoszące się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 002 – Odpowiedzialność wzajemna

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że odmiennie od postanowień § 10 ust. 2 pkt 2-3 OWU zakres ubezpieczenia w ramach Rozdziału II OWU – Odpowiedzialność cywilna, rozszerza się o szkody osobowe i rzeczowe będące podstawą do roszczeń odszkodowawczych pomiędzy podmiotami, będącymi Ubezpieczonymi w ramach jednej umowy ubezpieczenia („roszczenia wzajemne”) z zastrzeżeniem, że TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za:

- 1) szkody wyrządzone pracownikom Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego lub osobom związanym z realizacją robót budowlano-montażowych, które są lub mogły być objęte ubezpieczeniem społecznym w ramach obowiązującego systemu ubezpieczeń społecznych lub objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pracodawcy za następstwa wypadków przy pracy jakim ulegli pracownicy;
- 2) szkody rzeczowe powstałe w mieniu Ubezpieczonych związanym z wykonywaniem robót budowlano-montażowych, które jest lub może być objęte ochroną ubezpieczeniową na podstawie Rozdziału I OWU lub klauzul indywidualnych stanowiących załącznik do OWU.

KLAUZULA 003 – Konserwacja

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że umowa ubezpieczenia obejmuje szkody rzeczowe w ubezpieczonym przedmiocie robót budowlano-montażowych, powstałe w okresie konserwacji przedmiotu robót budowlano-montażowych, spowodowane przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego w trakcie wykonywania czynności wynikających z wypełnienia zobowiązań gwarancyjnych, przewidywanych w kontrakcie.
2. Okres konserwacji, o którym mowa w ust. 1, rozpoczyna się, w zależności od tego, który fakt nastąpi wcześniej, a mianowicie od dnia:
 - 1) odbioru końcowego przedmiotu robót budowlano-montażowych;
 - 2) przekazania przedmiotu robót budowlano-montażowych do użytku lub eksploatacji;
 - 3) następnego po dniu określonym w dokumencie ubezpieczenia jako ostatni dzień okresu ubezpieczenia robót budowlano-montażowych.
3. Długość okresu konserwacji, o którym mowa w niniejszej klauzuli, jest określona w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 004 – Konserwacja rozszerzona

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że umowa ubezpieczenia obejmuje szkody rzeczowe w ubezpieczonym przedmiocie robót budowlano-montażowych, powstałe w okresie konserwacji,
 - 1) spowodowane przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego w trakcie wykonywania czynności wynikających z wypełnienia zobowiązań gwarancyjnych, przewidywanych w kontrakcie;
 - 2) powstałe w okresie konserwacji z przyczyn, które wystąpiły w miejscu i w okresie ubezpieczenia przed ukończeniem robót budowlano-montażowych.

2. Okres konserwacji, o którym mowa w ust. 1, rozpoczyna się, w zależności od tego, który fakt nastąpi wcześniej, a mianowicie od dnia:
 - 1) odbioru końcowego przedmiotu robót budowlano-montażowych;
 - 2) przekazania przedmiotu robót budowlano-montażowych do użytku lub eksploatacji;
 - 3) następnego po dniu określonym w dokumencie ubezpieczenia jako ostatni dzień okresu ubezpieczenia robót budowlano-montażowych.
3. Długość okresu konserwacji, o którym mowa w niniejszej klauzuli, jest określona w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 005 – Wyłączenie szkód spowodowanych niedotrzymaniem harmonogramu

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe powstałe w ubezpieczonym mieniu spowodowane lub powiększone wskutek przekroczenia przez Ubezpieczonego terminów określonych w harmonogramie robót budowlano-montażowych (wynikającym z kontraktu) o czas dłuższy niż liczba tygodni określona w dokumencie ubezpieczenia. Wyłączenie odpowiedzialności określone w niniejszej klauzuli nie zachodzi w przypadku, gdy TUZ Ubezpieczenia pisemnie zaakceptował przekroczenie harmonogramu robót budowlano-montażowych, o którym mowa w zdaniu poprzednim, przed powstaniem szkody (spowodowanej przekroczeniem harmonogramu robót budowlano-montażowych, o którym mowa w zdaniu poprzednim).

KLAUZULA 006 – Koszty pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych i w dniach wolnych od pracy oraz frachtu ekspresowego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia pokryje tytułem odszkodowania poniesione przez Ubezpieczonego koszty pracy wykonywanej przez jego pracowników w godzinach nadliczbowych, porze nocnej w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy i w dniach ustawowo wolnych od pracy oraz frachtu ekspresowego, z wyłączeniem frachtu lotniczego, pod warunkiem że zostały one poniesione przez Ubezpieczonego w związku z powstaniem szkody rzeczowej w ubezpieczonym mieniu, objętej ochroną ubezpieczeniową.
2. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia odnoszący się do niniejszej klauzuli, jest określony w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 007 – Koszty frachtu lotniczego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia pokryje tytułem odszkodowania poniesione przez Ubezpieczonego koszty frachtu lotniczego, pod warunkiem że zostały one poniesione przez Ubezpieczonego w związku z powstaniem szkody rzeczowej w ubezpieczonym mieniu, objętej ochroną ubezpieczeniową.
2. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia i franszyza redukcyjna odnoszące się do niniejszej klauzuli są określone w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 009 – Wyłączenie szkód spowodowanych trzęsieniem ziemi

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe spowodowane bezpośrednio lub pośrednio przez trzęsienie ziemi.

KLAUZULA 010 – Wyłączenie szkód spowodowanych powodzią lub zalaniem

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe spowodowane bezpośrednio lub pośrednio przez powódź lub zalanie.
2. Przez powódź rozumie się wydostanie się wody z koryta wód płynących, naturalnych lub sztucznych zbiorników wód, na skutek:
 - 1) nadmiernych opadów atmosferycznych;
 - 2) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górzystych lub pofałdowanych;
 - 3) topnienia kry lodowej;
 - 4) tworzenia się zatorów lodowych w korytach wód płynących;
 - 5) sztormu i podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych.
3. Przez zalanie rozumie się niezamierzone i niekontrolowane działanie wody, pary wodnej lub cieczy wskutek:
 - 1) awarii instalacji lub urządzeń;
 - 2) cofnięcia się wody lub ścieków z instalacji wodno-kanalizacyjnej;
 - 3) nieumyślnego pozostawienia otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach instalacji;
 - 4) samoczynnego uruchomienia się instalacji tryskaczowych lub zraszaczy;
 - 5) działania osób trzecich;
 - 6) topnienia mas śniegu i lodu.

KLAUZULA 013 – Składowanie poza terenem budowy lub montażu

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że umowa ubezpieczenia obejmuje szkody rzeczowe powstałe w mieniu przeznaczonym do wbudowania lub wmontowania do obiektu budowlanego lub mającym być przedmiotem robót montażowych, podczas jego składowania poza terenem budowy lub montażu.

2. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe w mieniu, o którym mowa w ust. 1, podczas jego wytwarzania, przetwarzania lub składowania przez jego producenta, dystrybutora lub dostawcę.
3. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za mienie, o którym mowa w ust. 1, składowane poza terenem budowy pod warunkiem, że:
 - 1) mienie to stanowi własność lub jest w posiadaniu Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego;
 - 2) za szkody powstałe w tym mieniu nie zostanie wypłacone odszkodowanie z tytułu innych umów ubezpieczenia majątkowego zawartych przez Ubezpieczonego;
 - 3) mienie jest składowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) miejsce składowania mienia jest ogrodzone i zamknięte, a dostęp do niego jest strzeżony przez całą dobę;
 - 5) jednostki magazynowania w miejscu składowania mienia są oddzielone ścianami przeciwpożarowymi lub znajdują się w odległości co najmniej 50 metrów od siebie;
 - 6) miejsce składowania mienia znajduje się powyżej najwyższego poziomu wody odnotowanego w tym miejscu przez okres ostatnich 20 lat liczony od daty zawarcia umowy ubezpieczenia.
4. Miejsce składowania mienia musi być wymienione w dokumencie ubezpieczenia pod rygorem braku odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia.
5. Limity odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia odnoszące się do niniejszej klauzuli oraz do pojedynczej jednostki magazynowej w miejscu składowania mienia, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 101 – Drążenie tuneli i sztolni

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za:

- 1) szkody rzeczowe powstałe w ubezpieczonym przedmiocie robót budowlano-montażowych w wyniku drążenia w skale miękkiej oraz poniesione przez Ubezpieczonego koszty wzmocnienia cementem słabych miejsc lub zastosowania innych środków zabezpieczających, nawet jeśli potrzeba ich zastosowania powstała dopiero w czasie prowadzenia robót budowlano-montażowych;
- 2) poniesione przez Ubezpieczonego koszty pogłębienia wykopu ponad minimalny zakres przewidziany w projekcie budowlanym i koszty jego ponownego wypełnienia;
- 3) poniesione przez Ubezpieczonego koszty na odwodnienie, nawet jeśli spodziewana ilość wody została znacznie przekroczona;
- 4) szkody rzeczowe powstałe w ubezpieczonym przedmiocie robót budowlano-montażowych wskutek awarii systemu odwadniania, jeżeli awarii takiej można było uniknąć poprzez zastosowanie sprawnych urządzeń rezerwowych;
- 5) poniesione przez Ubezpieczonego koszty wykonania w przedmiocie robót budowlano-montażowych dodatkowych uszczelnień, impregnacji wodoodpornej oraz koszty dodatkowych urządzeń, w związku z wpływem wód podziemnych i spływowych.

KLAUZULA 102 – Podziemne kable, rurociągi i urządzenia

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody rzeczowe w istniejących kablach, rurociągach i innych urządzeniach podziemnych powstałe w wyniku prowadzenia robót budowlano-montażowych pod warunkiem, że przed rozpoczęciem robót budowlano-montażowych Ubezpieczający lub Ubezpieczony uzyskał od odpowiednich organów administracyjnych plany i informacje na temat ich dokładnego umiejscowienia oraz podjął niezbędne działania zabezpieczające w celu uniknięcia ich uszkodzenia.
2. Jeżeli pomimo wykonania przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego czynności, o których mowa w ust. 1, powstanie szkoda rzeczowa w podziemnych kablach, rurociągach i urządzeniach, TUZ Ubezpieczenia wypłaci odszkodowanie wyłącznie za koszty ich naprawy. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody i straty następcze, powstałe wskutek szkód, o których mowa w zdaniu poprzednim.
3. Franszyza redukcyjna odnosząca się do niniejszej klauzuli, jest określona w dokumencie ubezpieczenia odrębnie dla podziemnych kabli, rurociągów i urządzeń umiejscowionych:
 - 1) zgodnie ze wskazaniem na mapach i planach;
 - 2) niezgodnie ze wskazaniem na mapach i planach.

KLAUZULA 103 – Wyłączenie szkód w zbiorach, lasach i uprawach

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe powstałe w zbiorach, lasach lub uprawach.

KLAUZULA 104 – Budowa tam i zbiorników wodnych

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za:

- 1) poniesione przez Ubezpieczonego koszty cementacji gruntu lub zastosowania innych środków zabezpieczających, nawet jeśli potrzeba ich zastosowania powstała dopiero w czasie prowadzenia robót budowlano-montażowych;

- 2) poniesione przez Ubezpieczonego koszty poniesione na odwodnienie, nawet jeśli spodziewana ilość wody została znacznie przekroczona;
- 3) szkody rzeczowe powstałe w ubezpieczonym przedmiocie robót budowlano-montażowych wskutek awarii systemu odwadniania, jeżeli awarii takiej można było uniknąć poprzez zastosowanie sprawnych urządzeń rezerwowych;
- 4) poniesione przez Ubezpieczonego koszty wykonania dodatkowych uszczelnień, impregnacji wodoodpornej oraz koszty dodatkowych urządzeń związane z wypływem wód podziemnych i spływowych;
- 5) poniesione przez Ubezpieczonego koszty naprawy pęknięć i wycieków.

KLAUZULA 106 – Obiekty liniowe

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody rzeczowe powstałe w drogach, liniach kolejowych, nasypach, wykopach, wyrobiskach, rowach i innych obiektach liniowych, stanowiących przedmiot robót budowlano-montażowych, jest ograniczona do kosztów naprawy jednego odcinka danego obiektu liniowego, o którym mowa w zdaniu poprzednim, o długości określonej w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 107 – Magazyny i zaplecze budowy

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody rzeczowe powstałe w magazynach i zapleczu budowy, spowodowane przez pożar, powódź lub zalanie pod warunkiem, że znajdują się one powyżej najwyższego poziomu wody zanotowanego w tym miejscu przez okres ostatnich 20 lat, liczonych od daty zawarcia umowy ubezpieczenia, a poszczególne jednostki magazynowania znajdują się w odległości od siebie co najmniej 50 m lub są oddzielone ścianami przeciwpożarowymi.
2. Limity odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia dla jednostki magazynowania jest określony w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 108 – Sprzęt, wyposażenie i maszyny budowlane

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody rzeczowe powstałe w sprzęcie, wyposażeniu i maszynach budowlanych spowodowane przez powódź lub zalanie pod warunkiem, że po zakończeniu pracy lub w przypadku jakiegokolwiek przerwy w robotach budowlano-montażowych, mienie, o którym mowa powyżej, przechowywane jest na terenie, na którym w okresie ostatnich 20 ostatnich lat, liczonych od daty zawarcia umowy ubezpieczenia, nie wystąpiła powódź.

KLAUZULA 109 – Materiały budowlane

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody rzeczowe powstałe w materiałach budowlanych spowodowane przez powódź lub zalanie pod warunkiem, że ilość materiałów budowlanych składowanych na terenie budowy nie przekracza ich trzydniowego zapotrzebowania, a nadwyżka materiałów budowlanych składowana jest na terenie, na którym w przeciągu 10 ostatnich lat, liczonych od daty zawarcia umowy ubezpieczenia, nie wystąpiła powódź.

KLAUZULA 110 – Zabezpieczenie przed powodzią, opadami i zalaniem

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody rzeczowe powstałe w przedmiocie ubezpieczenia, spowodowane bezpośrednio lub pośrednio przez powódź, opady lub zalanie pod warunkiem, że w projekcie budowlanym były przewidziane odpowiednie środki zabezpieczające przed powodzią, opadami lub zalaniem i zostały one uwzględnione przy jego realizacji. Przy określaniu odpowiednich środków zabezpieczających, o których mowa w zdaniu poprzednim, powinny zostać wzięte pod uwagę w projekcie budowlanym dane statystyczne służb meteorologicznych dotyczące występowania opadów, powodzi i zalania w okresie ostatnich 10 lat, liczonych od daty zawarcia umowy ubezpieczenia, odnoszące się do miejsca ubezpieczenia i pór roku.
2. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe powstałe w przedmiocie ubezpieczenia wskutek nieusunięcia przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego przeszkód w swobodnym przepływie wody (np. kamieni, piasku, gałęzi) z kanałów odpływowych, niezależnie od tego czy są one wypełnione wodą.

KLAUZULA 111 – Obsunięcie się ziemi

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za:

- 1) poniesione przez Ubezpieczonego koszty usunięcia pozostałości po szkodzi, powstałej wskutek obsunięcia się ziemi, przewyższające koszty wykonania pierwotnego wykopu, na obszarze dotkniętym takim obsunięciem;
- 2) poniesione przez Ubezpieczonego koszty naprawy dotkniętych erozją zboczy lub innych nachylonych powierzchni, jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony nie wykonał wymaganych pomiarów zboczy lub innych nachylonych powierzchni lub nie wykonał ich w odpowiednim czasie.

KLAUZULA 112 – Zabezpieczenia przeciwpożarowe na terenie budowy

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody rzeczowe w przedmiocie ubezpieczenia spowodowane pożarem lub wybuchem pod warunkiem, że:

- 1) w miarę postępu robót budowlano-montażowych obiekty budowlane wyposażane są w sprawny, gotowy do użycia i dostępny przez cały czas odpowiedni sprzęt przeciwpożarowy oraz środki gaśnicze wystarczające do stłumienia pożaru w jego początkowej fazie;
- 2) przegrody ogniowe wynikające z obowiązujących przepisów prawa są montowane w obiekcie budowlanym tak szybko, jak to jest możliwe;
- 3) otwory szybów windowych, przewodów i inne puste przestrzenie są prowizorycznie zamykane tak szybko, jak to jest możliwe, jednak nie później niż przed rozpoczęciem prac wykończeniowych w obiekcie budowlanym;
- 4) odpady są usuwane z obiektu budowlanego regularnie, przy czym odpady łatwopalne usuwane są z poszczególnych kondygnacji obiektu budowlanego na koniec każdego dnia prowadzenia robót budowlano-montażowych;
- 5) rozpoczęcie robót budowlano-montażowych niebezpiecznych pożarowo następuje wyłącznie po uzyskaniu przez wykonawcę pisemnego zezwolenia na ich prowadzenie, a roboty, o których mowa powyżej, są wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające stosowne kwalifikacje i przeszkolenie oraz wyposażone w podręczny sprzęt gaśniczy;
- 6) miejsca prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo oraz pomieszczenia sąsiadujące w obrębie obiektu budowlanego są kontrolowane przez jedną godzinę od zakończenia prac niebezpiecznych pożarowo;
- 7) wszystkie materiały palne, a zwłaszcza wszystkie palne ciecze i gazy, są składowane w odpowiedniej, bezpiecznej odległości od obiektu budowlanego lub przedmiotu robót montażowych oraz od miejsca wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo;
- 8) na miejscu wykonywania robót budowlano-montażowych wyznaczony jest koordynator ds. bezpieczeństwa pożarowego;
- 9) na terenie budowy (w miejscu wykonywania robót budowlano-montażowych) jest wprowadzony i na bieżąco aktualizowany plan postępowania w razie pożaru, a wszystkie osoby pracujące na terenie budowy (miejscu wykonywania robót budowlano-montażowych) są przeszkolone w zakresie przeciwpożarowym;
- 10) teren budowy (miejscu wykonywania robót budowlano-montażowych) jest ogrodzony a dostęp do terenu budowy (miejscu wykonywania robót budowlano-montażowych) jest kontrolowany;
- 11) teren budowy jest dozorowany całodobowo, w przypadku pożaru istnieje możliwość natychmiastowego powiadomienia straży pożarnej;
- 12) w przypadku obiektów budowlanych wykonywanych z płyt warstwowych wypełnionych styropianem lub pianką poliuretanową wszelkie instalacje elektryczne przechodzące przez ściany warstwowe prowadzone są w rurkach instalacyjnych, a ich połączenia nie są wykonywane wewnątrz ścian lub w odległości mniejszej niż dwukrotność średnicy otworu, którym prowadzona jest instalacja.

KLAUZULA 113 – Transport lądowy

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że umowa ubezpieczenia obejmuje szkody rzeczowe powstałe w mieniu przeznaczonym do wbudowania lub wmontowania do obiektu budowlanego lub mającym być przedmiotem robót montażowych, podczas jego transportu lądowego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej od producenta lub sprzedawcy do miejsca składowania będącego pod kontrolą Ubezpieczonego lub na teren budowy (miejscu wykonywania robót budowlano-montażowych) albo z miejsca składowania będącego pod kontrolą Ubezpieczonego na teren budowy (miejscu wykonywania robót budowlano-montażowych).
2. Szkody, o których mowa w ust. 1, powstałe podczas załadunku lub rozładunku są objęte ochroną ubezpieczeniową wyłącznie pod warunkiem, że Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność za załadunek lub rozładunek mienia, o którym mowa w ust. 1.
3. Oprócz wyłączeń odpowiedzialności wskazanych w OWU TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe w przedmiocie ubezpieczenia, spowodowane lub zwiększone przez niewłaściwe opakowanie, nieprawidłowe rozmieszczenie lub umocowanie przedmiotu ubezpieczenia.
4. Limity odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia dla pojedynczego środka transportu i łącznej wartości mienia w transporcie lądowym oraz franszyza redukcyjna odnoszące się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 114 – Szkody seryjne

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że za szkody rzeczowe powstałe w konstrukcjach, częściach konstrukcji przedmiotu robót budowlano-montażowych, maszynach lub urządzeniach tego samego typu lub projektu, spowodowane lub zwiększone przez błędy projektowe, wady materiałowe, wady odlewnicze, błędy produkcyjne lub wadliwe wykonawstwo wynikające z tej samej przyczyny, TUZ Ubezpieczenia wypłaci odszkodowanie w wysokości stanowiącej następujący procent wysokości odszkodowania wyliczonego zgodnie z OWU:

– dla pierwszej szkody	100%
– dla drugiej szkody	80%
– dla trzeciej szkody	60%
– dla czwartej szkody	30%

Kolejne szkody, o których mowa w zdaniu poprzednim, nie są objęte ochroną ubezpieczeniową.

KLAUZULA 115 – Ryzyko projektanta

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz z zastrzeżeniem ust. 2, ustala się, że odmiennie od postanowień § 6 ust. 2 pkt 6 OWU zakres ubezpieczenia rozszerza się o szkody rzeczowe powstałe w przedmiocie ubezpieczenia wskutek błędów w projekcie zagospodarowania działki lub terenu, projekcie architektoniczno-budowlanym, projekcie budowlanym, projekcie technicznym, projekcie wykonawczym, projekcie rozbiórki, projekcie naprawczym lub innym projekcie o podobnym charakterze.
2. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za poniesione przez Ubezpieczonego koszty usunięcia błędu projektowego, które Ubezpieczający lub Ubezpieczony poniósłby, gdyby błąd w projekcie został wykryty przed powstaniem szkody.

KLAUZULA 116 – Odbiory częściowe

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że umowa ubezpieczenia obejmuje szkody rzeczowe powstałe w częściach obiektu będącego przedmiotem robót budowlano-montażowych po dokonaniu ich częściowego odbioru w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane lub oddaniu do eksploatacji, z zastrzeżeniem, że zakresem ubezpieczenia są objęte wyłącznie szkody powstałe w okresie ubezpieczenia i w związku z prowadzeniem robót budowlano-montażowych objętych umową ubezpieczenia.

KLAUZULA 117 – Układanie rur i przewodów, wykonywanie wykopów

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że odpowiedzialność TUZ Ubezpieczenia za szkody rzeczowe powstałe w przedmiocie ubezpieczenia powstałe wskutek powodzi, zalania, zamulenia rur lub wykopów jest ograniczona do poniesionych przez Ubezpieczonego kosztów naprawy jednego odcinka danego obiektu liniowego o długości określonej w dokumencie ubezpieczenia.
2. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody rzeczowe w przedmiocie ubezpieczenia powstałe wskutek powodzi, zalania, zamulenia rur lub wykopów pod warunkiem, że:
 - 1) rury zostały zabezpieczone natychmiast po ułożeniu w wykopie, poprzez jego zasypanie w sposób, który uniemożliwi przemieszczenie rur, w przypadku zalania wykopu;
 - 2) rury zostały zamknięte natychmiast po ułożeniu w celu zapobieżenia przeniknięciu wody i mułu oraz będą zaślepiane przed każdą przerwą w robotach budowlano-montażowych taką jak noc lub dzień wolny od pracy itp. Urządzenia zaślepiające powinny być dostępne w pobliżu końców rur na wypadek awarii;
 - 3) wykopy, w których znajdują się odcinki rur po zakończeniu prób ciśnieniowych, zostały natychmiast zasypane.

KLAUZULA 119 – Mienie otaczające

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że umowa ubezpieczenia obejmuje szkody rzeczowe powstałe w nieruchomościach znajdujących się w dniu rozpoczęcia robót budowlano-montażowych na terenie budowy (miejsca prowadzenia robót budowlano-montażowych) lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie oraz znajdującym się w nich mieniu, jeżeli są one własnością lub są w posiadaniu inwestora lub zleceniodawcy będącego Ubezpieczającym lub Ubezpieczonym, powstałe bezpośrednio wskutek prowadzenia robót budowlano-montażowych.
2. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody w nieruchomościach oraz mieniu, o których mowa w ust. 1, powstałe wskutek wibracji, usunięcia lub osłabienia elementów nośnych, tylko w przypadku całkowitego lub częściowego zawalenia się ubezpieczonych obiektów.
3. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za:
 - 1) uszkodzenia powierzchniowe (w tym rysy, pęknięcia, odpadnięcie tynku), które nie naruszają stabilności ubezpieczonego mienia ani też nie będą zagrażały bezpieczeństwu jego użytkowników;
 - 2) szkody w nieruchomościach oraz mieniu, o których mowa w ust. 1, które można przewidzieć, biorąc pod uwagę charakter robót budowlano-montażowych lub sposób ich wykonywania;
 - 3) koszty poniesione przez Ubezpieczonego w celu niezbędnego z punktu widzenia sztuki i praktyki budowlanej zabezpieczenia istniejącego mienia przed powstaniem szkody w następstwie prowadzenia robót budowlano-montażowych.
4. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia oraz franszyza redukcyjna odnoszące się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 120 – Wibracje, usunięcie lub osłabienie elementów nośnych

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że zakres ubezpieczenia w ramach Rozdziału II – Odpowiedzialność cywilna, rozszerza się o szkody polegające na całkowitym lub częściowym zawaleniu się obiektu budowlanego.
2. TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody, o których mowa w ust. 1 pod warunkiem, że obiekt budowlany, o którym mowa w ust. 1, znajdował się w dobrym stanie technicznym w dniu rozpoczęcia okresu ubezpieczenia.
3. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za:

- 1) uszkodzenia powierzchniowe (w tym rysy, pęknięcia, odpadnięcie tynku), które nie naruszają stabilności ubezpieczonego mienia ani też nie będą zagrażały bezpieczeństwu jego użytkowników;
- 2) szkody, które można przewidzieć, biorąc pod uwagę charakter robót budowlano-montażowych lub sposób ich wykonywania;
- 3) poniesione przez Ubezpieczonego koszty niezbędnego z punktu widzenia sztuki i praktyki budowlanej zabezpieczenia obiektu budowlanego przed powstaniem szkody w następstwie prowadzenia robót budowlano-montażowych.
4. TUZ Ubezpieczenia może zażądać od Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego dostarczenia, przed rozpoczęciem robót budowlano-montażowych, raportu na temat stanu technicznego obiektów budowlanych znajdujących się w sąsiedztwie terenu budowy (miejsca prowadzenia robót budowlano-montażowych).
5. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia oraz franszyza redukcyjna odnoszące się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 121 – Fundamenty na palach, ściany szczelinowe, szczelne i oporowe

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za poniesione przez Ubezpieczonego koszty, pozostające w związku z:
 - 1) naprawą lub wymianą pali lub ścian szczelinowych, szczelnych, oporowych, które:
 - a) uległy przemieszczeniu lub zostały wykonane poza projektowaną linią fundamentów lub zostały zablokowane podczas ich wykonywania;
 - b) zostały porzucone lub uległy zniszczeniu podczas wbijania lub wyciągania;
 - c) zostały zniszczone w wyniku uszkodzenia urządzeń do palowania;
 - 2) naprawą niespójnych lub rozszczelnionych pali oraz naprawą niewłaściwie spasowanych elementów ścianki szczelinowej, szczelnej i oporowej;
 - 3) przeciekami lub infiltracją wszelkiego rodzaju materiałów;
 - 4) wypełnieniem pustych przestrzeni lub uzupełnieniem utraconego bentonitu;
 - 5) przywróceniem planowanych wymiarów.
4. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi również odpowiedzialności za wszelkie koszty poniesione przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego w przypadku, gdy pale lub elementy fundamentów nie przeszły prób obciążeniowych lub nie zostały dostosowane do projektowanych parametrów nośności gruntu.
5. Ograniczenia odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia wynikające z niniejszej klauzuli nie mają zastosowania w przypadku szkody powstałej w wyniku działania sił natury.

KLAUZULA 200 – Ryzyko producenta

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że w umowie ubezpieczenia nie ma zastosowania § 6 ust. 2 pkt 7 OWU, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za koszty wymiany lub naprawy, a także demontażu i ponownego montażu mienia będącego przedmiotem robót montażowych lub jego części bezpośrednio dotkniętej błędem projektowym, wadą materiałową, wadą odlewniczą lub błędem produkcyjnym, które Ubezpieczający lub Ubezpieczony poniósłby, gdyby błąd lub wada, o których mowa powyżej, zostały wykryte przed powstaniem szkody w mieniu, o którym mowa powyżej.

KLAUZULA 201 – Gwarancja

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że umowa ubezpieczenia obejmuje szkody rzeczowe powstałe wskutek błędów projektowych, wad materiałowych, wad odlewniczych lub błędów produkcyjnych w mieniu będącym przedmiotem robót montażowych w okresie gwarancji.
2. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za:
 - 1) koszty wymiany lub naprawy, a także demontażu i ponownego montażu mienia będącego przedmiotem robót montażowych lub jego części bezpośrednio dotkniętej błędem projektowym, wadą materiałową, wadą odlewniczą lub błędem produkcyjnym, które Ubezpieczający lub Ubezpieczony poniósłby, gdyby błąd lub wada, o których mowa powyżej, zostały wykryte przed powstaniem szkody;
 - 2) szkody powstałe z innych przyczyn niż wymienione w ust. 1;
 - 3) szkody, za które Ubezpieczający lub Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność cywilną wobec osób trzecich;
3. Długość okresu gwarancji, o którym mowa w niniejszej klauzuli oraz franszyza redukcyjna odnosząca się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 203 – Montaż instalacji i maszyn używanych

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że w odniesieniu do instalacji i maszyn używanych będących przedmiotem robót montażowych TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe powstałe:

- 1) z przyczyn mających miejsce w okresie ich wcześniejszej eksploatacji;
- 2) podczas ich demontażu, jeżeli demontaż wchodzi w zakres robót montażowych;
- 3) w częściach niemetalowych maszynach i instalacji, o których mowa powyżej.

KLAUZULA 204 – Przemysł przetwórstwa węglowodorów I

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że w odniesieniu do obiektów przemysłu przetwórczego węglowodorów mają zastosowanie następujące postanowienia:

- 1) Z chwilą wprowadzenia do ubezpieczonych urządzeń i instalacji węglowodorów, TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody rzeczowe powstałe w:
 - a) katalizatorach (chyba, że zostały one włączone do zakresu ochrony ubezpieczeniowej na podstawie klauzuli indywidualnej nr 205);
 - b) urządzeniach reformingu na skutek przegrzania lub pęknięcia rur;
 - c) ubezpieczonych instalacjach na skutek przegrzania lub pęknięcia na skutek reakcji egzotermicznej;
 - d) ubezpieczonych instalacjach na skutek umyślnego niedotrzymania technicznych warunków procesu lub wyłączenia instalacji zabezpieczających.
- 2) Franszyza redukcyjna dla szkód powstałych wskutek pożaru lub wybuchu po wprowadzeniu węglowodorów do instalacji jest określona w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 205 – Przemysł przetwórstwa węglowodorów II

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że w odniesieniu do obiektów przemysłu przetwórczego węglowodorów brzmienie postanowienia pkt 1) lit. a) klauzuli 204 – Przemysł przetwórstwa węglowodorów I zostaje zastąpione następującym brzmieniem: „katalizatorach, chyba że szkody, o których mowa w niniejszym postanowieniu, są następstwem objętej ochroną ubezpieczeniową szkody w ubezpieczonej instalacji”. Pozostałe postanowienia klauzuli 204 – Przemysł przetwórstwa węglowodorów I nie ulegają zmianie.

KLAUZULA 218 – Koszty poszukiwania wycieku

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia pokryje poniesione przez Ubezpieczonego koszty:
 - 1) próby ciśnieniowej w celu znalezienia wycieku w rurociągu, z uwzględnieniem kosztów wynajęcia, użycia i transportu specjalistycznej aparatury;
 - 2) prowadzenia robót ziemnych przy wykopach, które są niezbędne w celu zlokalizowania wycieku w rurociągu i jego naprawy (np. odkrycie wykopu i jego ponowne zasypianie).
2. TUZ Ubezpieczenia pokryje koszty, o których mowa w ust. 1, pod warunkiem, że:
 - 1) wyciek, o którym mowa w ust. 1, powstał w następstwie szkody objętej zakresem ubezpieczenia;
 - 2) określony w dokumencie ubezpieczenia procent spoin został przetestowany promieniami rentgenowskimi oraz wykryte tą metodą wady zostały usunięte, przy czym koszty wynikłe z niewłaściwej naprawy spoin są wyłączone z ochrony ubezpieczeniowej.
3. Limity odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia przypadające na testowany odcinek rurociągu oraz na jedno zdarzenie odnoszące się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

KLAUZULA 219 – Przewierty horyzontalne

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe podczas wykonywania sterowanych przewiertów horyzontalnych przy przejściach rur przewodów lub rurociągów pod rzekami, nasypami kolejowymi, drogami itp. pod warunkiem, że:
 - 1) przed rozpoczęciem robót budowlanych zostały przeprowadzone analizy gruntu (próbki glebowe, badania wiertnicze, analiza sitowa) wymagane w celu prawidłowego przeprowadzenia przewiertu zgodnie z najnowszymi standardami technicznymi;
 - 2) wykonawca przewiertu ma odpowiednie doświadczenie w tego typu robotach.
2. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialność za szkody spowodowane lub wynikające z:
 - 1) ominięcia punktu docelowego przewiertu lub odchylenia od projektowanego kierunku przewiertu;
 - 2) utraty, ubytku lub zmian właściwości czynnika wiertniczego (np. bentonitu);
 - 3) szkody w zewnętrznej izolacji rur, przewodu lub rurociągu w obszarze przewiertu horyzontalnego.
3. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia oraz franszyza redukcyjna odnoszące się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula odtworzenia planów i dokumentów

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia pokryje poniesione przez Ubezpieczonego koszty odtworzenia dokumentacji budowy w rozumieniu ustawy z 7 lipca 1994 roku - Prawo budowlane, która uległa uszkodzeniu wskutek zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową na podstawie Rozdziału I OWU.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1, obejmują koszty robocizny poniesione na odtworzenie dokumentacji budowy, o której mowa w ust. 1, z włączeniem kosztów pracy w godzinach nadliczbowych w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy oraz przeprowadzenia niezbędnych badań i analiz w celu odtworzenia dokumentacji budowy, o której mowa w ust. 1.

3. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia oraz franszyza redukcyjna odnoszące się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula uprzątnięcia pozostałości

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że TUZ Ubezpieczenia pokryje poniesione przez Ubezpieczonego koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie rzeczowej objętej zakresem ubezpieczenia.
2. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia odnoszący się do niniejszej klauzuli, jest określony w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula wynagrodzenia ekspertów

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że umowa ubezpieczenia obejmuje uzasadnione koszty wynagrodzenia ekspertów, w tym architektów, inspektorów, inżynierów-konsultantów, które Ubezpieczony jest zobowiązany ponieść w celu naprawy lub wymiany ubezpieczonego mienia dotkniętego szkodą rzeczową objętą zakresem ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, że koszty, o których mowa powyżej, nie mogą przekraczać aktualnych stawek rynkowych obowiązujących w regionie, na którym doszło do powstania szkody w ubezpieczonym mieniu.
2. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za poniesione przez Ubezpieczonego koszty w celu ustalenia wysokości jakiegokolwiek roszczenia kierowanego do TUZ Ubezpieczenia i złożenia do TUZ Ubezpieczenia roszczenia, o którym mowa powyżej, przez Ubezpieczonego lub w imieniu Ubezpieczonego.
3. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia oraz franszyza redukcyjna odnoszące się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula automatycznego ubezpieczenia wzrostu wartości kontraktu

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że jeżeli w okresie ubezpieczenia określonym w dokumencie ubezpieczenia wzrośnie wartość całkowita kontraktu lub obiektu budowlanego w budowie albo przedmiotu robót montażowych, ich suma ubezpieczenia ulegnie automatycznemu zwiększeniu, jednak nie więcej niż o określony w dokumencie ubezpieczenia procent ich pierwotnej sumy ubezpieczenia.
2. W terminie 31 dni po dokonaniu odbioru końcowego obiektu budowlanego lub przedmiotu robót montażowych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, lub oddania do eksploatacji, Ubezpieczający ma obowiązek podać TUZ Ubezpieczenia zaktualizowaną sumę ubezpieczenia.
3. TUZ Ubezpieczenia naliczy składkę dodatkową z tytułu zwiększenia sumy ubezpieczenia w sytuacji, o której mowa w ust. 1 niniejszej klauzuli, od różnicy pomiędzy końcową i początkową sumą ubezpieczenia, według stawki ustalonej przy zawarciu umowy ubezpieczenia i wystawi aneks do umowy ubezpieczenia zobowiązujący Ubezpieczającego do dopłaty składki ubezpieczeniowej.

Klauzula automatycznego przedłużenia okresu ubezpieczenia

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że w przypadku wydłużenia czasu realizacji robót budowlano-montażowych, okres ubezpieczenia określony w dokumencie ubezpieczenia ulega automatycznemu przedłużeniu, maksymalnie na okres równy połowie okresu ubezpieczenia określonego pierwotnie w dokumencie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem, że:
 - 1) za przedłużenie okresu ubezpieczenia do 30 dni TUZ Ubezpieczenia nie naliczy dodatkowej składki;
 - 2) za przedłużenie okresu ubezpieczenia powyżej 30 dni TUZ Ubezpieczenia naliczy składkę dodatkową za cały okres przedłużenia okresu ubezpieczenia, obliczoną pro rata w stosunku do okresu ubezpieczenia określonego w dokumencie ubezpieczenia;
 - 3) przedłużenie okresu ubezpieczenia o czas dłuższy niż połowa okresu ubezpieczenia określonego pierwotnie w dokumencie ubezpieczenia wymaga pisemnej zgody TUZ Ubezpieczenia pod rygorem braku odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia.
2. Wniosek o przedłużenie okresu ubezpieczenia w sytuacji, o której mowa w ust. 1, powinien zostać dostarczony do TUZ Ubezpieczenia na piśmie, najpóźniej na 3 dni przed upływem okresu ubezpieczenia określonego w dokumencie ubezpieczenia.
3. TUZ Ubezpieczenia potwierdzi przedłużenie okresu ubezpieczenia aneksem do umowy ubezpieczenia.
4. Automatyczne przedłużenie okresu ubezpieczenia nie dotyczy wydłużenia okresu próbnych prac.
5. Ubezpieczający może skorzystać z niniejszej klauzuli pod warunkiem:
 - 1) niewystąpienia szkód objętych zakresem ubezpieczenia do czasu złożenia wniosku o przedłużenie okresu ubezpieczenia oraz;
 - 2) że roboty budowlano-montażowe w dodatkowym przedłużonym okresie ubezpieczenia prowadzone będą w oparciu o niezmienione pozwolenie budowlane.

Klauzula elementu wadliwego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że zakres ubezpieczenia określony w klauzuli indywidualnej nr 200 – Ryzyko producenta rozszerza się o poniesione przez Ubezpieczonego koszty wymiany lub naprawy, a także demontażu i ponownego montażu mienia będącego przedmiotem robót montażowych lub

jego części bezpośrednio dotkniętej błędem projektowym, wadą materiałową, wadą odlewniczą lub błędem produkcyjnym, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. TUZ Ubezpieczenia pokryje koszty, o których mowa w ust. 1 wyłącznie wtedy, gdy błąd projektowy, wada materiałowa, wada odlewnicza lub błąd produkcyjny, o których mowa w ust. 1, były przyczyną powstania szkody rzeczowej w części ubezpieczonego mienia nie dotkniętej wyżej wymienionymi błędami lub wadami. Samo ustalenie istnienia błędu projektowego, wady materiałowej, wady odlewniczej lub błędu produkcyjnego, o którym jest mowa w zdaniu poprzednim, nie będzie uznane za szkodę rzeczową objętą odpowiedzialnością TUZ Ubezpieczenia, bez względu na czas, w którym ustalono istnienie wyżej wymienionego błędu lub wady.
3. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia oraz franszyza redukcyjna odnoszące się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.

Klauzula ubezpieczenia terroryzmu

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz z zastrzeżeniem ust. 2, ustala się, że odmiennie od postanowień § 13 ust. 2 pkt 6 OWU zakres ubezpieczenia rozszerza się o szkody rzeczowe powstałe w przedmiocie ubezpieczenia, w następstwie aktów terroryzmu.
2. TUZ Ubezpieczenia nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe w przedmiocie ubezpieczenia i poniesione przez Ubezpieczonego koszty powstałe wskutek:
 - 1) skażenia biologicznego lub chemicznego;
 - 2) naruszenia cyberbezpieczeństwa, rozumianego jako awaria, błąd w działaniu lub niedostępność systemów komputerowych (w tym oprogramowania lub danych), działanie wszelkiego rodzaju złośliwego oprogramowania lub atak hakerski;
 - 3) wszelkich gróźb i fałszywych alarmów.
3. Limit odpowiedzialności TUZ Ubezpieczenia oraz franszyza redukcyjna odnoszące się do niniejszej klauzuli, są określone w dokumencie ubezpieczenia.